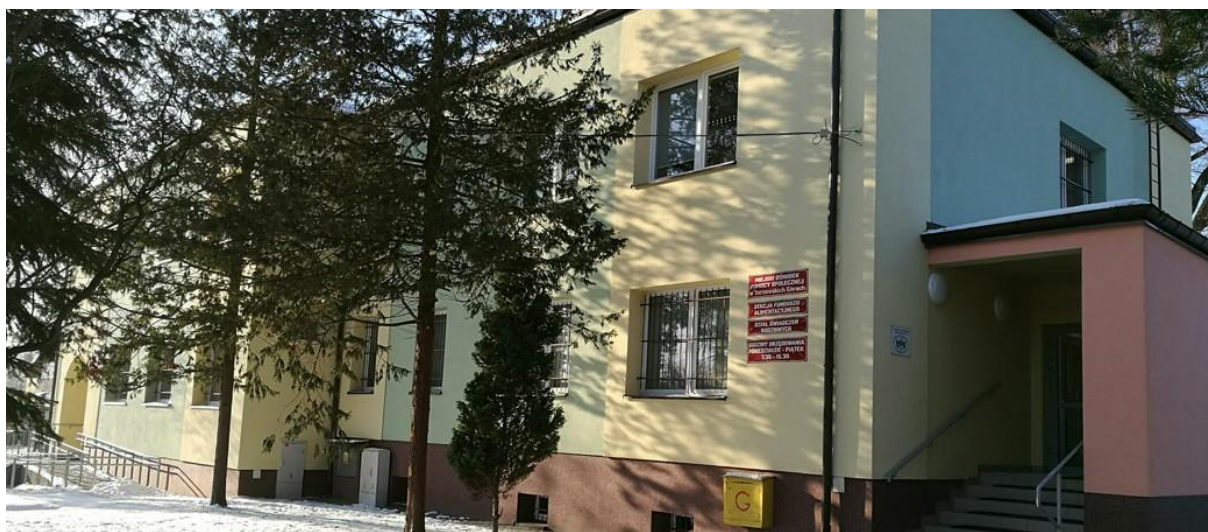

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W TARNOWSKICH GÓRACH ZA ROK 2023

Tarnowskie Góry 2024

SPIS TREŚCI

1.	Wstęp	4
2.	Analiza zadaniowa budżetu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	5
2.1.	Plan finansowy oraz jego wykonanie	5
2.2.	Struktura wydatków z wyszczególnieniem rodzajów świadczeń oraz ich obsługi	6
3.	System pomocy społecznej	10
3.1.	Świadczenia pieniężne realizowane na podstawie ustawy o pomocy społecznej	10
3.2.	Świadczenia niepieniężne realizowane na podstawie ustawy o pomocy społecznej	14
3.2.1.	Praca socjalna	15
3.2.2.	Interwencja kryzysowa	16
3.2.3.	Poradnictwo specjalistyczne	17
3.2.4.	Usługi opiekuńcze świadczone osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym	17
3.2.5.	Kierowanie do domów pomocy społecznej i ponoszenie kosztów pobytu mieszkańców gminy w tych domach	19
3.2.6.	Prowadzenie Dziennego Domu Pomocy dla Osób Starszych i Samotnych	19
3.2.7.	Prowadzenie Centrum Aktywności Seniorów	21
3.2.8.	Prowadzenie Schroniska dla Bezdomnych	23
3.2.9.	Prowadzenie Zespołu Mieszkań Chronionych	25
3.2.10.	Inne świadczenia niepieniężne	26
4.	Realizacja programów i projektów	28
4.1.	Pomoc udzielana w ramach programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023	28
4.2.	Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023	30
4.3.	Program „Korpus Wsparcia Seniorów”	31
4.4.	Realizacja programu osłonowego „Wsparcie osób niepełnosprawnych i ich rodzin w Tarnowskich Górach na lata 2023-2024”	31
4.5.	Realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym	32
4.6.	Program „Karta Dużej Rodziny”	33
4.7.	Projekt „Centrum Aktywności Seniorów”	34
4.8.	Projekty „Usługi społeczne na rzecz ograniczenia skutków kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy – gmina Tarnowskie Góry” - cz. I i cz. II	34
4.9.	Projekt socjalny „Grupa wsparcia dla osób zaburzonych psychicznie”	35
4.10.	Projekt socjalny „Szlakiem wiedzy i kultury”	35
4.11.	Projekt socjalny „Zadbajmy o tarnogórską przyrodę”	36
4.12.	Projekt socjalny „Tarnowskie Góry na przestrzeni lat”	36
4.13.	Kontynuacja działań projektu socjalnego „Razem Aktywniej”	37
4.14.	Gminny Program Wspierania Rodziny w Tarnowskich Górach na lata 2022-2024	37
4.15.	Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Tarnowskich Górach na lata 2021-2025	39
5.	System świadczeń rodzinnych	41
5.1.	Zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłków rodzinnych	41

5.2.	Świadczenia opiekuńcze	43
5.3.	Składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne	47
5.4.	Świadczenie „Za życiem”	47
5.5.	Świadczenie wychowawcze	48
6.	Fundusz Alimentacyjny	50
6.1.	Świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego	50
6.2.	Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych	51
7.	System dodatków mieszkaniowych	52
8.	Elementy Tarczy Antyinflacyjnej oraz Tarczy Energetycznej	54
8.1.	Dodatek osłonowy	54
8.2.	Dodatek węglowy	55
8.3.	Dodatek do innych źródeł ciepła	55
8.4.	Refundacja podatku VAT dla niektórych odbiorców paliw gazowych	55
8.5.	Dodatek elektryczny	56
9.	Bilans potrzeb, kierunki działań	58

1. Wstęp

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach jest jednostką budżetową gminy, funkcjonującą na podstawie Statutu przyjętego Uchwałą Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach Nr XXXIX/436/2013 z dnia 27 marca 2013 r. oraz Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.).

W 2023 roku działalność Ośrodka finansowana była z budżetu miasta, budżetu państwa oraz środków Unii Europejskiej.

Plan finansowy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach na rok 2023 wynosił: **56 265 424,00 zł.**

W latach ubiegłych plan finansowy przedstawiał się następująco:

2022 – 94 757 551 zł

2021 – 109 516 853 zł

2020 – 106 650 886 zł

Ośrodek w 2023 roku realizował zadania w oparciu o następujące akty prawne:

- 1) ustawę o pomocy społecznej,
- 2) ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 3) ustawę o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- 4) ustawę o świadczeniach rodzinnych,
- 5) ustawę o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- 6) ustawę o dodatkach mieszkaniowych,
- 7) ustawę o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- 8) ustawę o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- 9) ustawę o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- 10) ustawę o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- 11) ustawę o Karcie Dużej Rodziny,
- 12) ustawę o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych,
- 13) ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 14) ustawę o dodatku osłonowym,
- 15) ustawę o dodatku węglowym,
- 16) ustawę o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw,
- 17) ustawę o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej,
- 18) ustawę o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Sprawozdanie zawiera analizę budżetu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2023 roku oraz szczegółowy opis realizowanych zadań z wyłączeniem zagadnień dotyczących wspierania rodziny oraz przeciwdziałania przemocy domowej, które to stanowią odrębne opracowania.

2. Analiza zadaniowa budżetu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

2.1. Plan finansowy oraz jego wykonanie

Tabela 1. Plan finansowy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach i jego wykonanie z podziałem na zadania własne gminy i zadania zlecone gminie w 2023 roku

Zadania	Plan	Wydatki	Stopień wykorzystania środków budżetowych w %
Zadania własne gminy	33 916 655,00	33 286 842,76	98,14
<i>finansowane z budżetu gminy</i>	26 265 761,00	25 745 719,54	98,02
<i>finansowane z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, Funduszu Pomocy</i>	2 822 840,00	2 757 471,22	97,68
<i>dofinansowane dotacją z budżetu państwa</i>	3 577 522,00	3 544 108,22	99,07
<i>dofinansowane dotacją z budżetu państwa i środków UE (Projekty)</i>	1 250 532,00	1 239 543,78	99,12
Zadania zlecone gminie (finansowane z budżetu państwa)	22 348 769,00	22 117 265,17	98,96
Razem	56 265 424,00	55 404 107,93	98,47

Opracowanie własne.

Wydatki nie uwzględniają Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” - edycja 2023, który finansowany był z Funduszu Solidarnościowego (wydatek pozabudżetowy na kwotę 721 443,20 zł).

Procentowy udział wydatków na realizację zadań MOPS z uwzględnieniem źródeł ich finansowania w 2023 roku:

- środki gminy - **46,47%**,
- środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, F. Pomocy - **4,98%**
- środki budżetu państwa – **46,31%**,
- środki z UE oraz budżetu państwa - **2,24%**.

2.2. Struktura wydatków z wyszczególnieniem rodzajów świadczeń oraz ich obsługi

Tabela 2. Wydatki poniesione na realizację świadczeń w 2023 roku

Rozdział	Rodzaj świadczenia	Ogółem	Zadania własne gminy	Zadania zlecone gminie
85202	Pokrywanie kosztów pobytu w domach pomocy społecznej	3 702 344,52	3 702 344,52	-
85213	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej	91 011,91	91 011,91	-
85214	Zasiłki i pomoc w naturze	2 430 297,64	2 430 297,64	-
85215	Dodatki mieszkaniowe	2 297 697,74	2 297 697,74	-
85216	Zasiłki stałe	1 038 514,18	1 038 514,18	-
85219	Wynagrodzenie kuratora i opiekuna za sprawowanie opieki nad osobami ubezwłasnowolnionymi	112 766,56	10 978,50	101 788,06
85228	Świadczenie usług opiekuńczych	1 625 217,09	1 579 137,09	46 080,00
85230	Realizacja programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”	1 394 434,06	1 394 434,06	-
85295	Realizacja programu osłonowego wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin, projekty socjalne, Program „Korpus Wsparcia Seniorów”	503 103,75	503 103,75	-
85295 85395	Wsparcie dla Uchodźców	80 000,00	80 000,00	-
85295	Wsparcie dla Uchodźców- wpłaty mieszkańców	1 703,62	1 703,62	-
85295 85395 85595	Fundusz Pomocy	702 810,23	702 810,23	-
85295	Ukraina - Projekt I	224 904,92	224 904,92	-
85295	Ukraina - Projekt II	227 753,84	227 753,84	-
85395	Dodatek węglowy i inne źródła ciepła, refundacja podatku VAT dla odbiorców paliw gazowych, dodatek elektryczny,	2 014 373,52	2 014 373,52	-
85502	świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, składki na ubezpieczenia społ., wsparcie dla kobiet w ciąży, pomoc państwa w wychowaniu dzieci Program 500+	21 102 617,50	-	21 102 617,50
85504	Współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych	1 438 947,40	1 438 947,40	-

85513	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne	239 614,84	-	239 614,84
Wydatek pozabudżetowy	Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023	707 297,26	707 297,26	-
Razem:		39 935 410,58	18 445 310,18	21 490 100,40

Opracowanie własne.

Wydatki poniesione na utrzymanie placówek MOPS i obsługę świadczeń oraz wynagrodzenia pracowników wyniosły w 2023 roku **12 268 246,22** zł, co stanowi **21,86 %** ogółu wydatków MOPS.

Tabela 3. Wydatki poniesione na utrzymanie Ośrodka i obsługę świadczeń w 2023 roku.

Rozdział	Wyszczególnienie	Ogółem	Zadania własne gminy	Zadania zlecone gminie
85154	Wydatki związane z obsługą zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w ramach GPPiRPA ¹	39 851,29	39 851,29	-
85195	Pozostała działalność. Koszty wydawania decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych	9 179,00	-	9 179,00
85205	Wydatki związane z obsługą zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	13 028,28	13 028,28	-
85219	Wydatki związane z obsługą Rady Seniorów	1 316,65	1 316,65	-
85219	Wydatki związane z obsługą pozostałych świadczeń	10 004 171,78	10 002 644,96	1 526,82
85219	Wydatki związane z obsługą Projektu „Centrum Aktywności Seniorów – CAS”	196 668,57	196 668,57	-
85219	Wydatki Projekt Ukraina I	59 866,90	59 866,90	-
85219	Wydatki Projekt Ukraina II	59 893,90	59 893,90	-
85395	Wydatki poniesione w związku z obsługą dodatku węglowego i innych źródeł ciepła, refundacja podatku VAT dla odbiorców paliw gazowych, dodatek elektryczny,	40 287,47	40 287,47	-
85404	Wydatki związane z realizacją zadań własnych gminy wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	49 191,40	49 191,40	-

¹ Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

85502	Obsługa Świadczeń Rodzinnych, Funduszu Alimentacyjnego, wsparcia dla kobiet w ciąży, świadczenia wychowawczego Program 500+	1 283 038,77	676 774,82	606 263,95
85503	Wydatki związane z obsługą Karty Dużej Rodziny	10 195,00	-	10 195,00
85504	Wydatki związane z realizacją zadań własnych gminy wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	487 411,27	487 411,27	-
Wydatek pozabudżetowy	Program „Asystent osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023	14 145,94	14 145,94	-
Razem		12 268 246,22	11 641 081,45	627 164,77

Opracowanie własne.

Tabela 4. Struktura wydatków na ośrodki wsparcia i mieszkania chronione w 2023 roku

Rozdział	Ośrodki wsparcia	Ogółem (zadania własne gminy)
85203	Dzienny Dom Pomocy dla Osób Starszych i Samotnych	1 048 486,93
85203	Schronisko dla Bezdomnych	860 623,80
85203	Centrum Aktywności Seniorów	1 700 909,29
85220	Zespół Mieszkań Chronionych	195 762,81
Razem		3 805 782,83

Opracowanie własne.

Tabela 5. Inwestycje w 2023 roku

Rozdział	Opis	Kwota
85219	Wydatki inwestycyjne- hydrofor	6 150,00
85203	Zakup samochodu dla Schroniska dla Bezdomnych	109 961,50
Razem		116 111,50

Opracowanie własne.

Tabela 6. Struktura wydatków w 2023 roku (w tym AOOD).

39 935 410,58	Wydatki na udzielone świadczenia finansowane z budżetu państwa, budżetu UE oraz budżetu gminy stanowią 71,15 % ogółu wydatków.
12 268 246,22	koszty utrzymania placówek MOPS, koszty obsługi świadczeń finansowanych z budżetu państwa oraz z budżetu gminy, koszty wynagrodzenia pracowników stanowią 21,86 % ogółu wydatków.
116 111,50	Inwestycje stanowią 0,21% ogółu wydatków.
805 782,83	Wydatki na prowadzenie ośrodków wsparcia i mieszkań chronionych stanowią 6,78 % ogółu wydatków.
56 125 551,13	100 % ogółu wydatków

Tabela 7. Wykonanie dochodów za 2023 rok.

Rozdział	Opis	Wykonanie
85202	Wpływy z tyt. zwrotów oraz odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej	157 988,82
85203	Wpływy z tyt. odpłatności za pobyt i wyżywienie w Dziennym Domu Pomocy dla Osób Starszych i Samotnych oraz w Centrum Aktywności Seniorów, odpłatności za pobyt w Schronisku dla Bezdomnych	278 808,75
85213	Wpływy z tyt. korekty składki zdrowotnej od klientów MOPS	546,43
85214	Zwrot nienależnie pobranych zasiłków celowych i okresowych	4 314,82
85215	Zwrot nienależnie pobranego dodatku mieszkaniowego	549,06
85216	Zwrot nienależnie pobranych zasiłków stałych	8 307,98
85219	Odszkodowanie za uszkodzenie roślin podczas utwardzania chodnika przy ul. Grzybowej 211, zwrot z tyt. korekty abonamentu telefonicznego, zwrot z tyt. korekty składek na Fundusz Pracy, wynagrodzenie płatnika składek ZUS	9 374,52
85220	Wpływy z tyt. odpłatności za pobyt w Zespole Mieszkań Chronionych	56 192,40
85228	Wpływy z tyt. odpłatności za usługi opiekuńcze	215 855,56
85501	Zwrot nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych wraz z odsetkami	24 309,86
85502	Zwrot nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego, wpływy od dłużników funduszu alimentacyjnego i zaliczki alimentacyjnej wraz z odsetkami	1 099 222,97
85503	Wpływy z tyt. opłat za Kartę Dużej Rodziny	202,00
85504	Zwrot z PCPR z tyt. pieczy zastępczej	89,94
85219	Odsetki bankowe	69 742,51
85295	Zwrot nienależnie pobranego dodatku osłonowego wraz z odsetkami	75 531,43
85395	Zwrot nienależnie pobranego dodatku węglowego wraz z odsetkami	8 064,80
85595	Zwrot nienależnie pobranego świadczenia rodzinnego - pomoc obywatelem Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa	80,41
Razem		2 009 182,26

Opracowanie własne.

3. System pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instrumentem polityki społecznej przeznaczonym do wspierania osób i rodzin w trudnych sytuacjach życiowych, z którymi nie są one w stanie poradzić sobie samodzielnie. Obejmuje ona działania w sytuacjach zagrożenia podstawowych potrzeb życiowych oraz obniżenia jakości życia poniżej społecznie akceptowanego minimum. Pomoc społeczna pomaga zarówno tworzyć warunki umożliwiające godną egzystencję, jak również przyczynia się do wyrównywania nadmiernych zróżnicowań społecznych. Ponadto zapewnia poczucie bezpieczeństwa socjalnego poprzez udzielanie różnego rodzaju zasiłków i świadczeń uzupełniających. Działania podejmowane w ramach pomocy społecznej mają na celu eliminowanie wykluczenia społecznego oraz usamodzielnianie się jej beneficjentów.

W 2023 roku pomocą społeczną w formie świadczeń pieniężnych, usług oraz pracy socjalnej objęto łącznie **1 231** rodzin. Liczba osób w rodzinach świadczeniobiorców wyniosła **2 331**, co stanowiło **4,04%** ogółu mieszkańców Tarnowskich Gór (57 662).

W latach ubiegłych z pomocy społecznej skorzystało:

- 3,83% mieszkańców gminy (58 042) – 2022 r.
- 4,10% mieszkańców gminy (58 389) – 2021 r.
- 3,78% mieszkańców gminy (58 639) – 2020 r.

W ramach systemu pomocy społecznej wydanych zostało 11 407 decyzji administracyjnych, kończących postępowania w sprawach dotyczących różnego rodzaju świadczeń, do których stosuje się przewidzianą w ustawie o pomocy społecznej procedurę. Świadczenia przyznawane są w formie pieniężnej lub niepieniężnej na wniosek osoby zainteresowanej po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego, prowadzonego w przypadku pomocy społecznej w formie wywiadu środowiskowego.

Kryterium dochodowe uprawniające do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej wynosiło odpowiednio:

- dla osoby samotnie gospodarującej – **776 zł**,
- dla osoby w rodzinie – **600 zł**.

Pomoc społeczna kierowana jest do osób lub rodzin dotkniętych różnymi dysfunkcjami. Najczęstszymi powodami korzystania z pomocy społecznej w roku 2023 była: długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, ubóstwo oraz bezrobocie.

3.1. Świadczenia pieniężne realizowane na podstawie ustawy o pomocy społecznej

Do świadczeń pieniężnych realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach w 2023 roku należały:

- zasiłek stały,
- zasiłek okresowy,
- zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznawane przez sąd.

Zgodnie z art. 29 Ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, obywatelowi Ukrainy przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny i który został wpisany do rejestru PESEL, mogą być przyznane świadczenia pieniężne i niepieniężne, na zasadach i w trybie ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej.

Zasiłek stały jest świadczeniem przysługującym osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy z powodu niepełnosprawności, spełniającym kryterium dochodowe.

Tabela 9. Zasilki stałe w 2023 roku

Forma pomocy		Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zasilki stałe ogółem:		188	1825	1 038 514,18	184	268
w tym	dla osoby samotnie gospodarującej	149	1487	896 781,28	149	149
	dla osoby pozostającej w rodzinie	45	338	141 732,90	40	125

Opracowanie własne.

Tabela 10. Zasilki stałe finansowane z Funduszu Pomocy dla osób z Ukrainy w 2023 roku

Forma pomocy		Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zasilki stałe ogółem:		22	167	70 398,10	20	29
w tym	dla osoby samotnie gospodarującej	16	110	52 968,86	16	16
	dla osoby pozostającej w rodzinie	6	57	17 429,24	5	15

Opracowanie własne.

Zasiłek okresowy to świadczenie przysługujące w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Przyznawany jest osobom i rodzinom, których dochód jest niższy od kryterium dochodowego.

Tabela 11. Zasiłki okresowe w 2023 roku

Forma pomocy	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zasiłki okresowe ogółem:	334	2 097	790 564,14	330	772
			22 061,50		
środki własne gminy					
dotacja z budżetu państwa			768 502,64		
bezrobocia	194	1 054	464 810,63	191	451
długotrwałej choroby	85	310	108 867,87	84	188
niepełnosprawności	76	439	90 290,92	76	170
innej przyczyny	84	294	126 594,72	84	228

Opracowanie własne.

Tabela 12. Zasiłki okresowe dla obywateli Ukrainy finansowane z Funduszu Pomocy w 2023 roku

Forma pomocy	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zasiłki okresowe ogółem:	54	239	124 269,92	54	156
w tym przyznane z powodu:					
bezrobocia	10	27	15 247,57	10	14
długotrwałej choroby	22	82	46 146,61	22	55
niepełnosprawności	5	16	4 784,26	5	12
innej przyczyny	33	114	58 091,48	33	105

Opracowanie własne.

Zasiłek celowy to świadczenie przyznawane w celu zaspokojenia niezbędnych potrzeb bytowych, w szczególności na pokrycie kosztów zakupu żywności, leków, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu.

Do otrzymania zasiłku celowego uprawnione są również osoby lub rodziny, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej. W tego rodzaju przypadkach świadczenie to może być przyznane niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.

Jeśli osoba lub rodzina marnotrawi przyznane świadczenia, celowo je niszczy lub korzysta w sposób niezgodny z przeznaczeniem bądź marnotrawi własne zasoby finansowe, może nastąpić ograniczenie świadczeń lub odmowa ich przyznania.

W przypadku odmowy przyznania albo ograniczenia wysokości lub rozmiaru świadczenia z pomocy społecznej uwzględnia się sytuację osób będących na utrzymaniu osoby

ubiegającej się o pomoc lub korzystającej z pomocy (dobro dzieci). Ustawa o pomocy społecznej daje również możliwość przyznania pomocy w formie świadczenia niepieniężnego.

Specjalny zasiłek celowy jest bezzwrotnym świadczeniem przyznawanym w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających określone w ustawie kryterium.

Tabela 13. Zasiłki celowe w 2023 roku

Forma pomocy		Liczba osób którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
Zasiłki celowe		590	5 324	1 124 751,13
w tym	zasiłki celowe, przyznane na:			
	zakup żywności	237	1 006	203 580,00
	pokrycie kosztów leków i leczenia	163	538	77 552,11
	zakup ogrzewania, w tym opału	108	121	82 600,00
	zakup odzieży	45	53	10 500,00
	pokrycie wydatków mieszkaniowych i inne	195	942	184 593,51
	zdarzenie losowe	1	1	1 500,00
	Specjalne zasiłki celowe	317	2 650	564 425,51

Opracowanie własne.

Zasiłki celowe - w 2023 roku w stosunku do roku 2022 wzrosła liczba osób, którym przyznano świadczenie w formie zasiłków celowych o 8,3%, natomiast kwota wypłaconych zasiłków wzrosła o prawie 54,3% (395 863,93 zł). Zwiększyła się liczba osób, którym wypłacono zasiłki celowe na zakup żywności.

Specjalne zasiłki celowe - w 2023 roku w stosunku do roku 2022 zwiększyła się liczba osób, którym przyznano świadczenie w formie zasiłków celowych specjalnych o 18,7%, natomiast kwota wypłaconych zasiłków zwiększyła się o 40,6% (162 175,58 zł).

Tabela 14. Zasiłki celowe w 2023 roku dla obywateli Ukrainy

Forma pomocy		Liczba osób którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
Zasiłki celowe i w naturze - ogółem		32	188	47 499,38
w tym	zasiłki celowe, przyznane na:			
	zakup żywności	13	49	12 200,00

	pokrycie kosztów leków i leczenia	7	12	1 550,00
	pokrycie wydatków mieszkaniowych i inne	11	48	12 789,38
	zasiłki celowe specjalne	17	79	20 960,00

Opracowanie własne.

Dla porównania w 2022 roku z pomocy formie zasiłków celowych skorzystało 17 obywateli Ukrainy. Wartość pomocy wynosiła 9 200 zł. Z zasiłków celowych specjalnych skorzystało 4 obywateli Ukrainy na kwotę 2 500 zł.

Na podstawie art. 31 Ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa wypłacono jednorazowe świadczenia w kwocie 300 zł.

Tabela 15. Dane statystyczne dotyczące jednorazowego świadczenia dla obywateli Ukrainy finansowane z Funduszu Pomocy w 2023 roku.

Liczba wniosków	Liczba osób/świadczeń	Kwota
77	94	28 200,00

Opracowanie własne.

W roku 2023 w stosunku do roku 2022 nastąpił znaczny spadek liczby osób, które skorzystały z jednorazowego świadczenia w wysokości 300 zł. W roku 2022 świadczenie wypłacono aż 1498 osobom.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadanie z zakresu administracji rządowej zlecone gminie w zakresie wypłaty wynagrodzeń za sprawowanie opieki nad osobami całkowicie ubezwłasnowolnionymi.

Tabela 16. Wynagrodzenie należne opiekunowi / kuratorowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez Sąd wypłacone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2023 roku

	Liczba sprawujących opiekę	Liczba osób objętych opieką	Liczba świadczeń	Kwota
opiekun	11	24	283	101 788,06
kurator	2	3	31	10 978,50

Opracowanie własne.

3.2. Świadczenia niepieniężne realizowane na podstawie ustawy o pomocy społecznej

Do świadczeń niepieniężnych zaliczają się między innymi:

- praca socjalna,
- interwencja kryzysowa,
- poradnictwo specjalistyczne,
- usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne,

- kierowanie i opłacanie kosztów pobytu w domach pomocy społecznej,
- kierowanie do ośrodków wsparcia,
- prowadzenie mieszkań chronionych,
- sprawienie pogrzebu,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne,
- pomoc w formie posiłków.

3.2.1. Praca socjalna

Ustawa o pomocy społecznej kładzie szczególny nacisk na pracę socjalną. Podstawowym zadaniem pracownika socjalnego jest szczegółowe rozeznanie sytuacji osoby/rodziny oraz stworzenie wielopłaszczyznowej diagnozy, na podstawie której konstruowany jest plan pracy z rodziną.

Praca socjalna to zespół metodycznych czynności, świadczonych na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym, jak również w celu zapobiegania pogarszaniu się ich sytuacji. Celem pracy socjalnej jest umożliwienie, wspieranie lub wywoływanie zmiany sposobu funkcjonowania osoby i rodziny oraz jej otoczenia, a także wzmacnianie potencjału osób i rodzin do przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych. Kluczowymi elementami w pracy socjalnej, wpływającymi na jej jakość oraz skuteczność są: relacja, komunikacja i motywowanie. Liczba osób/rodzin objętych pracą socjalną przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17. Praca socjalna prowadzona przez Zespół Pracy Socjalnej oraz pracowników Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w 2023 roku

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zespół ds. Pracy Socjalnej	124	162
w tym: w Schronisku dla Bezdomnych	76	76
Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	37	102
Ogółem:	161	264

Opracowanie własne.

Streetworking to innowacyjna forma pracy socjalnej, której misją jest tworzenie pomostu pomiędzy osobą bezdomną a społeczeństwem, pozwalającego osobie bezdomnej przywrócić możliwość pełnienia ról społecznych oraz odtworzyć dobrostan psychiczny, społeczny i bytowy poprzez docieranie do osób bezdomnych przebywających w miejscach niemieszkalnych oraz pracę z nimi, wykorzystującą ich zasoby i potencjał środowiska lokalnego, podejmowaną w kierunku pozytywnych zmian, rozumianych jako chęć zmiany sposobu życia.

Streetworking prowadzony jest przez pracowników Schroniska dla Bezdomnych oraz ratowników medycznych z HKR Tarnowskie Góry, którzy są wyposażeni w podstawowy sprzęt ratunkowy i mogą w razie potrzeby udzielić na miejscu pierwszej pomocy medycznej. W ramach corocznej „Akcji Zima” asystuje Policja lub Straż Miejska. W 2023 roku streetworkerzy sprawdzali miejsca niemieszkalne raz w miesiącu w okresie zimowym oraz

interwencyjnie w zależności od potrzeby (np. niska temperatura, zgłoszenie zewnętrzne, szczególnie potrzeba nawiązania kontaktu z osobą bezdomną). Najczęściej identyfikowane problemy z jakimi zmagają się osoby bezdomne, to m.in.: uzależnienie od alkoholu, zły stan zdrowia, brak ubezpieczenia zdrowotnego, brak środków finansowych oraz kompetencji społecznych, brak relacji z osobami bliskimi, stany depresyjne oraz inne problemy psychiczne.

Pomoc obejmuje głównie przekazanie żywności lub odzieży, zorganizowanie okrycia w formie śpiwora, zorganizowanie transportu do Schroniska dla Bezdomnych, motywowanie do skorzystania z pomocy lekarskiej, poradnictwo, pomoc w sprawach urzędowych. W okresie świąt Bożego Narodzenia w ramach streetworkingu zaprasza się napotkane w miejscach niemieszkalnych osoby na wieczerzę wigilijną organizowaną w Schronisku dla Bezdomnych.

W 2023 roku streetworkingiem objętych było 12 osób. Systematycznie odwiedzano 10 miejsc niemieszkalnych i pustostanów.

Tabela 18. Liczba odwiedzanych miejsc, liczba osób i rodzaj udzielonej pomocy w ramach streetworkingu w 2023 roku

Miesiąc	Liczba miejsc	Liczba mężczyzn	Liczba kobiet	rodzaj pomocy
I	10	3	1	<ul style="list-style-type: none"> • dostarczanie śpiworów, • przedstawianie oferty pomocowej, • poradnictwo, • podejmowanie prostych czynności zabezpieczających w szczególnie niebezpiecznych miejscach niemieszkalnych
II	6	1	0	
III	7	1	0	
IV	9	8	1	
X	10	3	1	
XI	9	3	0	
XII	9	4	1	

Opracowanie własne.

3.2.2. Interwencja kryzysowa

Pracownicy Zespołu Pracy Socjalnej podejmowali działania na rzecz osób i rodzin w celu zapobiegania pogłębianiu występujących dysfunkcji w ramach interwencji kryzysowej. Polega ona na udzieleniu bezpośredniego wsparcia osobie lub rodzinie przeżywającej sytuację szeroko rozumianego kryzysu, np. dotkniętej przemocą, przeżywającej chorobę psychiczną własną lub członka rodziny, kryzys powstały w wyniku nagłej zmiany sytuacji życiowej, straty etc. Działania o charakterze interwencyjnym podejmowane są wobec osób i rodzin bez względu na posiadany przez nie dochód.

W ramach interwencji kryzysowej udzielano w szczególności wsparcia emocjonalnego, poradnictwa specjalistycznego, pomocy terapeutycznej oraz schronienia. Matki z małoletnimi dziećmi oraz kobiety w ciąży dotknięte przemocą lub znajdujące się w innej sytuacji kryzysowej mogły znaleźć schronienie i wsparcie na terenie gminy Tarnowskie Góry lub w specjalistycznych ośrodkach.

W 2023 roku przeprowadzono **158** interwencji.

Tabela 19. Liczba i powody podejmowanych interwencji przez pracowników socjalnych w gminie Tarnowskie Góry w 2023 roku

Liczba interwencji	Powody
23	zaniedbania wobec dzieci
79	niesamodzielność związana z wiekiem
13	choroba psychiczna
9	alkohol/narkotyki
24	warunki mieszkaniowe
3	bezdomność
2	konflikty rodzinne
5	przemoc

Opracowanie własne.

3.2.3. Poradnictwo specjalistyczne

Psycholog

Specjalistyczne poradnictwo psychologiczne prowadzone było w ramach:

- projektu socjalnego „Grupa wsparcia dla osób zaburzonych psychicznie” – dla 10 osób,
- przeciwdziałania przemocy domowej – 46 osób, łącznie 252 porady
- działalności CAS
- działalności Schroniska dla Bezdomnych
- pomocy obywatelom Ukrainy

Prawnik

Usługi z zakresu porad prawnych były udzielane w ramach przeciwdziałania przemocy domowej. Specjalistyczne poradnictwo prawne udzielone zostało 34 osobom, łącznie 62 porady.

3.2.4. Usługi opiekuńcze świadczone osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym

Podstawowe usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, w tym zapewnienie kontaktu z otoczeniem, podstawową opiekę higieniczną, a także dostarczanie posiłków do miejsca zamieszkania.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dostosowane są do szczególnych potrzeb klientów, wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności i obejmują m.in.: zabiegi rehabilitacyjne, konsultacje psychologiczne oraz usługi asystenta osoby niepełnosprawnej.

W 2023 roku z usług opiekuńczych skorzystały **373** osoby.

Tabela 20. Wykaz realizatorów usług opiekuńczych w 2023 roku.

Wykonawca	Zakres usługi	Wypracowana liczba godzin / liczba dostarczonych posiłków	Cena 1 godz. usług / cena dowozu 1 posiłku zgodnie z umowami obowiązującymi w 2023 r.
<i>Konsorcjum firm:</i> „Aneri” Sp. z o.o. Ossy, ul. Leśna 20; Reh Med. Mirosław Wszyński Ossy, ul. Leśna 20	Podstawowe usługi opiekuńcze	36 054,5 / 11 333	29,10 31,00
Centrum Usług Opiekuńczych „CURATIO” ul. Legionów 19/4 42-600 Tarnowskie Góry	Specjalistyczne usługi opiekuńcze – asystent, psycholog	929	72,00
<i>Konsorcjum firm:</i> „Aneri” Sp. z o.o. Ossy, ul. Leśna 20; Reh Med. Mirosław Wszyński Ossy, ul. Leśna 20	Specjalistyczne usługi opiekuńcze - rehabilitacja	474	80,00
Transport Tadeusz Wasiluk ul. Norweska 3 42-612 Tarnowskie Góry	Dowóz posiłków	21 322	6,50

Opracowanie własne.

Tabela 21. Podstawowe usługi opiekuńcze w 2023 roku

Forma pomocy	Liczba odbiorców	Liczba świadczeń	Koszt świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Podstawowe usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania	305	47 387,5	1 400 508,96	302	403
Usługi opiekuńcze w formie dostarczania posiłków	94	21 322	138 593,00	93	113

Opracowanie własne.

W 2023 roku w stosunku do 2022 roku wzrosła liczba osób, którym świadczone usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania o 27,61%. Koszty podstawowych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania wzrosły o 81,3%.

Tabela 22. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w 2023 roku

Forma pomocy	Liczba odbiorców	Liczba świadczeń	Koszt świadczeń (w zł)	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, realizowane jako zadanie zlecone gminie	6	640	46 080	6	6
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania finansowane z budżetu gminy	30	763	58 728	30	46

W roku 2023 liczba osób korzystających ze wsparcia w formie specjalistycznych usług opiekuńczych kształtowała się na porównywalnym poziomie jak w 2022 roku.

3.2.5. Kierowanie do domów pomocy społecznej i ponoszenie kosztów pobytu mieszkańców gminy w tych domach

Osoby w podeszłym wieku, osoby przewlekle somatycznie chore, psychicznie chore, osoby z niepełnosprawnością intelektualną, z niepełnosprawnością fizyczną, które wymagają całodobowej opieki, a którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych mogą skorzystać z pomocy w formie wsparcia całodobowego. Instytucjonalną formą wsparcia całodobowego są domy pomocy społecznej, które świadczą usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązujących standardów. Formy i zakres usług wynikają z indywidualnych potrzeb mieszkańców z uwzględnieniem świadczeń z tytułu powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego.

W 2023 roku do Ośrodka wpłynęło 29 wniosków o umieszczenie w domu pomocy społecznej.

W wyniku przeprowadzonych postępowań:

- 22 osoby skierowano do domów pomocy społecznej na terenie powiatu tarnogórskiego
- 7 osób skierowano do domów pomocy społecznej poza powiatem tarnogórskim

W okresie od 2004 – 2023 roku do domów pomocy społecznej skierowane zostały 63 osoby na podstawie postanowienia sądu, w tym 4 osoby w 2023 roku.

Na koniec 2023 roku na umieszczenie w DPS-ach oczekiwało 14 osób.

Tabela 23. Liczba osób przebywających w latach 2021-2023 w domach pomocy społecznej wraz z kosztami gminy

Rok	Liczba osób przebywających w dps	Wydatek gminy	Średni miesięczny wydatek gminy
2021	92	2 555 740,98	212 978,42
2022	90	2 930 070,59	244 172,55
2023	100*	3 702 344,52	308 528,71

Opracowanie własne.

*w tym 1 obywatelka Ukrainy – koszt pobytu 31 661,05 zł (za 7 miesięcy).

W roku 2023 w stosunku do 2022 roku nastąpił wzrost kosztów ponoszonych przez gminę z tytułu odpłatności za pobyt w DPS o prawie 21%.

3.2.6. Prowadzenie Dziennego Domu Pomocy dla Osób Starszych i Samotnych

Pensjonariusze Dziennego Domu to osoby w wieku emerytalnym, niepełnosprawne, samotne o zmniejszonej sprawności psychofizycznej, mające złe warunki mieszkaniowe lub niekorzystną sytuację rodzinną.

Tabela 24. Dzienny Dom Pomocy dla Osób Starszych i Samotnych – liczba miejsc, koszty w 2023 roku

Liczba miejsc	Liczba osób narastająco	Koszt osobodnia
70	74	✓ Styczeń - kwiecień 2023 r. - 37,47 zł w tym 10,00 zł wyżywienie ✓ Maj – grudzień 2023 r. - 45,47 zł , w tym: 14,24 zł wyżywienie

Opracowanie własne.

W okresie sprawozdawczym zmarło 3 pensjonariuszy Dziennego Domu Pomocy dla Osób Starszych i Samotnych.

Na koniec 2023 r. na przyjęcie do placówki oczekiwały 3 osoby.

Zakres świadczeń Dziennego Domu Pomocy dla Osób Starszych i Samotnych:

- podstawowe usługi opiekuńcze;
- wyżywienie składające się z trzech posiłków dziennie,
- rehabilitacja ruchowa (gimnastyka grupowa i indywidualna, ćwiczenia na sprzętach: bieżnia, orbitrek, rower treningowy, drabinka, ćwiczenia z ciężarkami, ćwiczenia Tai Chi, ćwiczenia w formie tańca oraz z taśmami thera-band, masaże, joga dla seniorów);
- terapia zajęciowa dostosowana do indywidualnych potrzeb i możliwości pensjonariuszy (muzykoterapia, arteterapia);
- ćwiczenia usprawniające pamięć i koncentrację;
- medytację i ćwiczenia oddechowe;
- zajęcia o charakterze rekreacyjno-sportowym (kręgle, zabawy z piłką, z balonem);
- rekreacja na świeżym powietrzu w ogrodzie Domu i w parku (pikniki, marsze z kijkami).

Na przestrzeni roku osoby uczęszczające do placówki brały czynny udział w przedstawieniach:

- randka w ciemno – trudny wybór tej jedynej/jedynego,
- „Kobiety na przestrzeni dziejów: od Adama i Ewy po czasy współczesne” (stroje wykonane przez seniorów),
- „Rzepka” Juliana Tuwima (z okazji dnia dziecka),
- „Dzień chłopaka – każdy mężczyzna to duży chłopak”,
- „To jest nasz Dom” – teatrzyk kukielkowy o życiu w ośrodku (kukielki wykonane przez seniorów).

Ponadto dla pensjonariuszy zorganizowano:

- bal przebierańców (w karnawale),
- pożegnanie zimy i powitanie wiosny - topienie Marzanny. Przedstawiono historię Marzanny, wiersze i piosenki. Zawitała Pani Wiosna i porwała wszystkich do zabawy,
- wyjazd na seans do Planetarium w Chorzowie,
- Majówkę w przydomowym ogrodzie – pieczenie kiełbasek

- spotkanie z wierszem - pensjonariusze przedstawili własną twórczość. Gościem spotkania była emerytowana nauczycielka języka polskiego pani Halina Pisarek działająca jako wolontariuszka seniorka,
- klub czytelniczo-dyskusyjny,
- udział pensjonariuszy w studenckim projekcie socjalnym (studentki III roku Uniwersytetu Śląskiego) - produkcji filmu „Tarnowskie Góry na przestrzeni lat”,
- Dzień Seniora – występ przygotowany przez personel dla pensjonariuszy,
- Andrzejkową biesiadę (wróżby, cyganka, szklana kula, zabawa taneczna),
- spotkanie z Mikołajem,
- uroczystą Wigilię,
- wspólne kolędowanie z uczniami Szkoły Podstawowej nr 5 w Lasowicach. Dzieci przekazały pensjonariuszom własnoręcznie zrobione kartki z życzeniami świątecznymi oraz słodkie babeczki,
- Sylwester – zakończenie roku z przytupem, czyli tanecznie.

W Dziennym Domu Pomocy dla Osób Starszych i Samotnych funkcjonuje **Biblioteka „Senior dla Seniora”**, której celem jest poprawa jakości życia osób starszych (w sferze psychicznej, społecznej, międzyludzkiej) oraz zintensyfikowanie ich kontaktów społecznych.

3.2.7. Prowadzenie Centrum Aktywności Seniorów

Zadaniem Centrum Aktywności Seniorów jest wspieranie działań indywidualnych i grupowych realizowanych przez Seniorów, edukowanie osób starszych, mieszkańców oraz podmiotów działających na ich rzecz w sferze związanej z funkcjonowaniem osób starszych.

W Centrum Aktywności Seniorów funkcjonują dwa ośrodki wsparcia:

- Dzienny Dom Pomocy dla Seniorów z Zaburzeniami Pamięci, którego celem jest zapewnienie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz aktywizacja fizyczna, intelektualna i społeczna.
Placówka otwarta jest od 7.00 do 16.00.
- Klub Seniora, którego celem jest aktywizacja społeczna, integracja, włączenie społeczne osób starszych do społeczności lokalnej poprzez organizację czasu wolnego, poprawę stanu psychofizycznego, zapewnienie wsparcia i stworzenie odpowiednich warunków do różnych form aktywności i integracji.

Klub Seniora funkcjonował z podziałem na dwie grupy:

I grupa od 7.30 do 12.30

II grupa od 12.30 do 17.30.

Tabela 25. Liczby osób uczęszczających do placówek oraz korzystających z wyżywienia i dowozu do CAS w 2023 roku

Wyszczególnienie	Klub Seniora	Dzienny Dom dla Seniorów z Zaburzeniami Pamięci
Liczba pensjonariuszy	78	22
Liczba osób korzystających z posiłków w placówce	65	22
Liczba osób korzystających z dowozu do placówki	7	2

Opracowanie własne.

W okresie sprawozdawczym zmarło 5 podopiecznych CAS, z uczestnictwa zrezygnowało 13 osób. Na koniec grudnia na miejsce oczekiwało 13 osób do KS i 9 osób do DDP.

Zakres świadczeń CAS:

- zajęcia ruchowe, gimnastyka;
- terapia zajęciowa (muzykoterapia, zajęcia usprawniające pamięć, arteterapia itp.);
- ćwiczenia na sprzętach (orbitrek, bieżnia, rower stacjonarny, rotory);
- zajęcia relaksacyjne (fotel masujący + seans relaksacyjny);
- poradnictwo psychologiczne (indywidualne i grupowe).

Na przestrzeni roku osoby uczęszczające do placówki brały udział w:

- warsztatach: ceramicznych, mozaiki, „Las w słoiku”, wykonywania witraży, makramy, dogoterapii, "e- usługi publiczne dostępne dla seniora 2.0" ;
- międzypokoleniowych spotkaniach integracyjnych z uczniami SP nr 8;
- zabawach: Dzień Seniora, Andrzejki, Barbórka, Mikołajki;
- wieczery Wigilijnej;
- zabawie sylwestrowej.

Ponadto dla pensjonariuszy zorganizowano:

- wycieczki do:
 - Planetarium w Chorzowie,
 - Browarów Tyskich,
 - Papugarni w Chorzowie,
 - Muzeum Śląskiego w Katowicach,
 - Muzeum Chleba w Radzionkowie,
 - Muzeum Soli w Wieliczce,
 - Zagrody Żubrów i Skansenu Wsi Polskiej w Pszczynie,
 - Pałacu w Kamieniu Śląskim,
 - Hodowli Alpak w Bytomiu,
 - Zespołu Muzyki i Tańca Śląsk w Koszęcinie.
- wyjazdy na wydarzenia kulturalne:
 - koncert organowy do Filharmonii Śląskiej w Katowicach
- wykłady o tematyce zdrowotnej:

- nowotwory - zapobieganie i wczesne objawy,
- osteoporoza - profilaktyka, badania, leczenie, powikłania,
- cukrzyca - zapobieganie, rozpoznawanie, leczenie,
- cholesterol a choroby układu krążenia.

3.2.8. Prowadzenie Schroniska dla Bezdomnych

Schronisko dla Bezdomnych jest całodobową placówką oferującą schronienie osobom nieposiadającym własnego miejsca zamieszkania. Warunkiem przyjęcia jest deklaracja bezdomnego do podjęcia stałej współpracy z pracownikami socjalnymi, poprzez zawarcie kontraktu socjalnego oraz chęć wyjścia z bezdomności.

W 2023 roku ze Schroniska dla Bezdomnych korzystało ogółem 41 osób. Średnio w miesiącu przebywało w Schronisku 24 mężczyzn.

Tabela 26. Schronisko dla Bezdomnych – liczba miejsc, opłaty w 2023 roku.

Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z placówki	Koszt osobodnia
24	41	23,35 zł stawka za pobyt 9,39 zł cena posiłku

Opracowanie własne.

W 2023 roku w stosunku do 2022 roku liczba mieszkańców Schroniska dla Bezdomnych zwiększyła się o 4 osoby.

Wśród osób przebywających w Schronisku największą grup stanowili mężczyźni w wieku 41-60 lat (27 osób) i 61-70 lat (12 osób).

Tabela 27. Przyczyny bezdomności podawane przez osoby przebywające w Schronisku dla Bezdomnych w 2023 roku

Przyczyna	Podawana jako przyczyna główna	Podawana jako przyczyna dodatkowa
Alkoholizm	18	3
Konflikty w rodzinie	4	12
Eksmisja, wymeldowanie	3	2
Bezrobocie	3	4
Zły stan zdrowia, niepełnosprawność	11	17
Rozwód	2	3

Opracowanie własne.

Tabela 28. Przyczyny opuszczenia Schroniska dla Bezdomnych w 2023 roku

Przyczyna	Liczba osób
Naruszenie regulaminu placówki	5

Usamodzielnienie	5
Umieszczenie w DPS	1
Zgon	3

Opracowanie własne.

Ogrzewalnia

Osoby, które nie podejmują współpracy z pracownikiem socjalnym w rozwiązywaniu swojej trudnej sytuacji życiowej lub wymagają udzielenia pomocy w formie schronienia w trybie interwencyjnym, mogą skorzystać z noclegu w okresie od 1 maja do 30 września w godzinach od 19:00 do 7:00 oraz w okresie od 1 października do 30 kwietnia w godzinach od 18:00 do 8:00. W przypadku niskich temperatur pomoc uzyskują również osoby będące w stanie nietrzeźwym, pod warunkiem, że nie zagrażają bezpieczeństwu innych mieszkańców.

Tabela 29. Liczba miejsc oraz liczba, osób korzystających z Ogrzewalni w 2023 roku

Liczba miejsc	Liczba osób	Koszt osobodnia
10	85	nieodpłatnie

Opracowanie własne.

W 2023 roku z pobytu w Ogrzewalni skorzystało 85 osób, w tym:

- **40** mężczyzn z terenu gminy Tarnowskie Góry,
- **11** mężczyzn z terenu powiatu tarnogórskiego,
- **31** mężczyzn i **2** kobiety z terenu poza powiatem tarnogórskim,
- **1** mężczyzna z zagranicy.

Tabela 30. Liczba osób bezdomnych korzystających z oferty pomocowej w 2023 roku

Oferowana pomoc/ beneficjenci	Liczba osób
Całodobowy pobyt	41
Wyżywienie w postaci jednego gorącego posiłku oraz śniadanie i kolacja	41
Suchy prowiant	68
Zapewnienie niezbędnej odzieży	110
Dostępność do sanitariatów i natrysków	123
Udzielenie doraźnej pomocy w formie zaopatrzenia w leki i środki pierwszej potrzeby	19
Pomoc w uzyskaniu miejsca na stacjonarne leczenie odwykowe	9
Kierowanie na terapię odwykowe	12
Aktywizowanie zawodowe w ramach współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy	1

Pomoc w uzyskaniu dowodu osobistego (wypełnianie wniosków, pokrycie kosztów uzyskania zdjęć)	4
Pomoc w uzyskaniu dostępu do placówek służby zdrowia	8
Bezpośrednia opieka personelu nad osobami starszymi i schorowanymi	14
Poradnictwo w zakresie możliwości przewycięzania trudnych sytuacji życiowych	18
Pomoc psychologiczna	10

Opracowanie własne.

- Osoby będące w kontrakcie socjalnym – 41
- Osoby ponoszące odpłatność za pobyt – 41
- Interwencja policji – 17
- Interwencja pogotowia – 15

Wśród korzystających z pobytu w Schronisku dla Bezdomnych było 21 osób niepełnosprawnych, natomiast 7 osób wykazywało zaburzenia psychiczne.

Tabela 31. Koszty pobytu w schronisku z usługami opiekuńczymi w 2023 roku

Liczba osób	Koszt świadczeń (w zł)	Liczba świadczeń	koszt jednego osobodnia
1	32 850	12	90

Opracowanie własne.

Tabela 32. Koszty pobytu w Domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży w 2023 roku

Liczba osób	Koszt świadczeń (w zł)	Okres pobytu
1	685	30.03.2023 – 08.04.2023

Opracowanie własne.

3.2.9. Prowadzenie Zespołu Mieszkań Chronionych

Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej, która zastępuje pobyt w placówce całodobowej oraz zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną.

Od 2021 roku Zespół Mieszkań Chronionych składa się z 11 mieszkań, w których znajdują się 54 miejsca. Wszystkie mieszkania chronione mieszczą się w dzielnicy Sowice w budynku przy ul. Grzybowej 211.

Zgodnie z art. 53 pkt. 1 ustawy o pomocy społecznej, pomoc w formie mieszkania chronionego można przyznać ze względu na:

- trudną sytuację życiową,
- wiek,
- niepełnosprawność lub chorobę.

W 2023 roku z pobytu w Zespole Mieszkań Chronionych skorzystało 56 osób, w tym 24 osoby niepełnosprawne. W mieszkaniu interwencyjnym przebywały 34 osoby. Natomiast z posiłków z dowozem korzystało 30 osób, mieszkańców ZMCh i mieszkania interwencyjnego.

Rodzaj i zakres wsparcia świadczonego w mieszkaniach chronionych uzależniony jest od indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych osób korzystających ze wsparcia.

Do korzystania z ZMCh uprawnione są:

- osoby niemogące pozostać w dotychczasowym miejscu zamieszkania, bądź takie, których pozostanie tam prowadziłyby do powstawania lub utrwalania patologii społecznych;
- osoby zagrożone bezdomnością z uwagi na trudną sytuację osobistą przy jednoczesnym występowaniu wielu dysfunkcji wskazujących na konieczność kompleksowego wsparcia;
- kobiety z dziećmi będące ofiarami przemocy w rodzinie.

Odpłatność za pobyt w mieszkaniach chronionych w 2023 roku ustalana była na podstawie Uchwały Nr XLII/456/2021 Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z dnia 24 listopada 2021 r.

Tabela 33. Zespół Mieszkań Chronionych – bieżąca działalność w 2023 roku

Bieżąca działalność ZMCh	Liczba osób
osoby ponoszące odpłatność za pobyt w ZMCh	30
osoby, które opuściły ZMCh	14
osoby przyjęte do ZMCh	25
osoby objęte wsparciem asystenta rodziny	5 rodzin (15 osób w rodzinie)

Opracowanie własne.

Działania Zespołu Mieszkań Chronionych – oferta pomocowa w 2023 roku:

- schronienie,
- praca socjalna oraz zapewnienie opieki klientom wymagającym pomocy innych osób w codziennym funkcjonowaniu,
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i innych ważnych spraw bytowych,
- izolacja osób doświadczających przemocy od sprawców przemocy,
- aktywizacja i usamodzielnianie mieszkańców,
- animacja środowiskowa.

3.2.10. Inne świadczenia niepieniężne

Sprawienie pogrzebu

W 2023 roku sprawiono 9 pogrzebów. Koszt świadczeń wyniósł 27 997,79 zł.

Oplacanie składek zdrowotnych za osoby uprawnione do zasiłku stałego

W 2023 roku składki opłacono 174 osobom. Roczny koszt świadczeń wyniósł 91 011,91 zł. Dofinansowano również składki zdrowotne 12 obywatelom UKR na kwotę 6 621,14 zł.

Pomoc w formie posiłków finansowana ze środków gminy

Poza programem „Posiłek w szkole i w domu” gmina finansuje posiłki na podstawie ustawy o pomocy społecznej.

Tabela 34. Pomoc w formie posiłków finansowana ze środków własnych gminy w 2023 roku

Forma pomocy	Liczba osób	Kwota świadczeń
Zapewnienie posiłków w tym dzieci:	272	453 449,58
	202	115 570,70
Zapewnienie posiłków dla dzieci z Ukrainy	42	32 500,62

Opracowanie własne.

Pomoc w formie posiłków dla dzieci z Ukrainy finansowana z Funduszu Pomocy

W oparciu o art. 29 i 30 Ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz art. 39 i art. 48b ustawy o pomocy społecznej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zapewnił posiłek dla dzieci i młodzieży w szkołach oraz wyżywienie dzieci w przedszkolach.

Tabela 35. Zapewnienie posiłków dla dzieci i młodzieży w szkołach oraz wyżywienia dzieci w przedszkolach finansowanych z Funduszu Pomocy w 2023 r.

Forma pomocy	Liczba dzieci	Kwota
Zapewnienie jednego gorącego posiłku dla dzieci i młodzieży w szkole (łącznie pomoc doraźna na czas nie dłuższy niż 2 m-ce oraz pomoc na podstawie decyzji)	41	24 825,76
Wyżywienie dzieci w przedszkolu (pomoc udzielona na podstawie decyzji)	31	34 000,00

Opracowanie własne.

Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla Osób z Niepełnosprawnościami

W ramach działalności punktu udzielono 151 porad i informacji.

Dotyczyły one głównie:

- programów i projektów realizowanych na terenie Gminy;
- świadczeń i usług oferowanych przez MOPS;
- instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

4. Realizacja programów i projektów

4.1. Pomoc udzielana w ramach programu rządowego „Posilek w szkole i w domu” na lata 2019-2023

Od 1 stycznia 2019 r. realizowany jest rządowy program „Posilek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (*Uchwały Rady Ministrów: nr 140 z 15.10.2018 r., nr 264 z 30.12.2022 r.*). Program zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji.

Działania realizowane w ramach Programu:

1. finansowanie posiłków w placówkach oświatowych i innych dla osób spełniających kryteria Programu,
2. przyznawanie i wypłacanie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności,
3. przyznawanie świadczeń w postaci produktów żywnościowych.

Do udzielania pomocy w zakresie dożywiania mają zastosowanie przepisy ustawy o pomocy społecznej. Pomoc może być przyznana osobom i rodzinom, których miesięczny dochód nie przekracza 200% kwoty kryterium dochodowego: tj. kwoty 1552 zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej oraz kwoty 1200 zł na osobę w rodzinie.

Na terenie Tarnowskich Gór dożywianie w ramach Programu w okresie sprawozdawczym prowadziło 36 placówek w tym: 16 szkół, 19 przedszkoli oraz punkt wydawania posiłków dla osób dorosłych mieszczący się w budynku Dworca Kolejowego przy ul. Częstochowskiej 1C.

Tabela 36. Wydatki w ramach Programu „Posilek w szkole i w domu” w 2023 roku

Wyszczególnienie		Kwota (w zł)
koszt Programu ogółem		1 394 434,06
w tym	środki własne	569 926,06
	dotacja	824 508,00
	koszt posiłków przyznanych decyzją administracyjną	872 742,34
	zasiłki celowe na zakup żywności	521 074,20
	koszt posiłków wydawanych na wniosek dyrektorów placówek oświatowych	617,52

Opracowanie własne.

W 2023 roku w stosunku do 2022 roku wydatki w ramach Programu wzrosły o 6%.

Tabela 37. Liczba osób objętych pomocą w formie posiłku w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu” w 2023 roku

Wyszczególnienie	Dzieci do 7 roku życia	Uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej	Osoby dorosłe
Liczba osób korzystających z posiłków (pełny obiad) na podstawie decyzji	132	231	142

Opracowanie własne.

Tabela 38. Zasiłki celowe wypłacane w ramach Programu w 2023 roku

Wyszczególnienie	Liczba
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	446
Liczba rodzin	438
Liczba osób w rodzinach	1 037
Liczba świadczeń	2 178
Kwota świadczeń (w zł)	521 074,20
Średnia roczna wartość świadczenia przypadająca na osobę	239,04

Opracowanie własne.

Kwota zasiłków celowych wypłaconych w ramach Programu w 2023 roku w stosunku do 2022 roku zmalała o 31,8%.

Tabela 39. Osoby objęte pomocą w formie zasiłków celowych w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w 2023 roku - podział ze względu na wiek.

Liczba dzieci do 7 roku życia	Liczba uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej lub ponadpodstawowej	Osoby dorosłe
134	258	664

Opracowanie własne.

Rada Miejska w Tarnowskich Górach 23 stycznia 2019 r. uchwaliła gminny program osłonowy „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023 (Uchwała Nr V/45/2019). Realizatorem i koordynatorem Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach. Zadania Programu realizowane są we współpracy z placówkami oświatowymi prowadzącymi dożywianie, do których uczęszczają dzieci i młodzież mieszkająca na terenie gminy Tarnowskie Góry. Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży znajdujących się w szczególnej sytuacji.

W ramach Programu udziela się wsparcia:

- dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
- uczniom do czasu ukończenia nauki w szkole ponadpodstawowej

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko nie spełnia wymagań, a wyraża chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola informuje ośrodek pomocy społecznej, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia lub dziecka, o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku. W takiej sytuacji przyznanie pomocy odbywa się bez wydania decyzji administracyjnej oraz bez przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Tabela 40. Program osłonowy „Posilek w szkole i w domu” w 2023 roku

Wyszczególnienie	Liczba
Liczba dzieci	8
Liczba posiłków	95
Kwota (w zł)	617,52

Opracowanie własne.

4.2 Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”- edycja 2023

Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023 zapewnia osobie niepełnosprawnej pomoc asystenta osobistego w wykonywaniu codziennych czynności oraz w funkcjonowaniu w życiu społecznym.

Nadrzędnym celem Programu jest dążenie do poprawy funkcjonowania osoby niepełnosprawnej ze szczególnym uwzględnieniem sfery aktywności i samodzielności.

Usługi asystenta w szczególności polegały na pomocy w:

- wykonywaniu czynności dnia codziennego,
- wyjściu, powrocie lub dojazdach w wybrane przez uczestnika miejsca,
- załatwianiu spraw urzędowych,
- korzystaniu z dóbr kultury (np. muzeum, teatr, kino, galerie sztuki, wystawy),
- zaprowadzaniu/przyprowadzaniu dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności do/z placówki oświatowej.

Usługa asystenta może być realizowana przez 24 godziny na dobę, 7 dni w tygodniu. Korzystanie z usług asystenta osobistego jest nieodpłatne dla osoby niepełnosprawnej. Program finansowany jest z środków Funduszu Solidarnościowego.

W ramach Programu 60 asystentów udzieliło wsparcia 67 osobom niepełnosprawnym w tym 5 dzieciom, 54 osobom ze znacznym stopniem niepełnosprawności i 8 osobom z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Zrealizowano 16 414 godzin usług asystencji. Łączna kwota środków Funduszu Solidarnościowego wydatkowana na realizację Programu wyniosła 725 271,00 zł (w 2022 roku 1 135 214,78 zł).

4.3. Program „Korpus Wsparcia Seniorów”

Program „Korpus Wsparcia Seniorów” realizowany był w dwóch modułach:

Moduł I – w ramach którego pracownicy MOPS zapewnili wsparcie 86 seniorom, w postaci zabezpieczenia artykułów pierwszej potrzeby, pomocy w zakupach, dotarciu do lekarza, realizacji recept, wynoszeniu śmieci.

Przeprowadzono 735 interwencji. W działania pomocowe włączyli się wolontariusze, z którymi podpisano 2 porozumienia.

Moduł II – w ramach modułu zapewniono teleopiekę 139 seniorom. Teleopieka stanowiła istotne uzupełnienie wsparcia realizowanego w postaci usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych, u osób których stan zdrowia uzasadniał stałe monitorowanie w celu jak najszybszej reakcji, powiadomienia właściwych służb i udzielenia pomocy, w tym pomocy medycznej.

Pracownicy MOPS przeszkolili seniorów z prawidłowej obsługi opasek, służyli pomocą oraz dokonywali systematycznych wizyt monitorujących w miejscu zamieszkania. Wśród osób korzystających z tej formy wsparcia nastąpił wyraźny wzrost poziomu poczucia bezpieczeństwa.

4.4. Realizacja programu osłonowego „Wsparcie osób niepełnosprawnych i ich rodzin w Tarnowskich Górach na lata 2023-2024”

Program przyjęty został uchwałą nr LVII/593/2022 Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z dnia 21 grudnia 2022 r.

Program skierowany jest do osób mieszkających na terenie Gminy Tarnowskie Góry:

- z orzeczoną niepełnosprawnością,
- korzystających z ośrodków wsparcia, warsztatów terapii zajęciowej,

Celem Programu jest ułatwienie dostępu do udziału w rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.

Cele szczegółowe:

- Wzrost kompetencji społecznych osób niepełnosprawnych.
- Przeciwdziałanie izolacji i marginalizacji osób niepełnosprawnych.
- Wyeliminowanie lub zmniejszenie barier uniemożliwiających udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym oraz w dostępie do ośrodków wsparcia oraz warsztatów terapii zajęciowej.
- Wsparcie rodzin borykających się z problemem niepełnosprawności.
- Wzrost poziomu wiedzy na temat uprawnień i możliwości przysługujących osobom niepełnosprawnym.

Tabela 41. Koszty realizacji programu osłonowego „Wsparcie osób niepełnosprawnych i ich rodzin w Tarnowskich Górach na lata 2023-2024” w 2023 roku

Wyszczególnienie	Koszt	Ogółem	Ilość osób korzystających
Koszt transportu	379 072,85	445 141,47	50
Wynagrodzenie opiekunek	66 068,62		

Opracowanie własne.

W 2023 roku w stosunku do roku 2022 nastąpił spadek o 30% liczby osób dowożonych do ośrodków wsparcia i warsztatów terapii zajęciowej położonych na terenie gminy.

Ogólny koszt realizacji programu wzrósł o 32% w stosunku do 2022 roku.

4.5. Realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym

Celem Programu jest zaspokojenie potrzeb żywnościowych osób i rodzin poprzez:

- prowadzenie dla mieszkańców gminy Tarnowskie Góry punktu wydawania żywności, w lokalu przy ul. Strzeleckiej,
- dostarczanie żywności przez pracowników MOPS osobom starszym, niepełnosprawnym, bezdomnym.

Na terenie gminy zadanie było realizowane pn. „Prowadzenie dla mieszkańców gminy Tarnowskie Góry punktu wydawania żywności pozyskanej z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020”. Do kwietnia realizowano Podprogram 2021, a od maja 2023 roku realizowany był Podprogram 2021 Plus.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej:

- prowadził akcję informacyjną o Programie skierowaną do mieszkańców gminy,
- wydawał skierowania dla osób zakwalifikowanych do Programu,
- kontrolował jakość i sposób świadczenia usługi realizowanej przez Polski Komitet Pomocy Społecznej.

Z Programu mogły skorzystać osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, spełniające kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej i których dochód nie przekraczał 235% kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej, tj. 1 823,60 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 1 410 zł dla osoby w rodzinie.

W 2023 roku wydano 474 karty (w tym dla obywateli Ukrainy 69 kart) uprawniające do skorzystania z programu Pomoc Żywnościowa.

Tabela 42. Liczba osób objętych Programem Operacyjnym Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Podprogram 2021 Plus w 2023 roku.

Wyszczególnienie		Liczba	w tym obywatele Ukrainy
Rodziny objęte Programem		474	69
Osoby w rodzinach		1060	208
w tym	kobiety	562	128
	mężczyźni	498	80
	osoby z dochodem poniżej kryterium dochodowego	524	105
	osoby z dochodem w granicach 100-235% kryterium dochodowego	536	103
	osoby bezdomne	37	0
	osoby niepełnosprawne	269	10
	osoby korzystające z Programu 500 plus	626	159
	dzieci do 15 r.ż.	309	90
	osoby powyżej 65 r.ż.	92	14
Rodziny, w których członek pobiera świadczenie wychowawcze		164	47
w tym	liczba osób w rodzinie	626	159
Rodziny, w których członek objęty jest pomocą w formie świadczenia uzupełniającego dla osoby całkowicie niezdolnej do samodzielnej egzystencji		15	2
Rodziny, w których członek objęty jest działaniami finansowymi z WFS		0	16

Opracowanie własne.

4.6. Program „Karta Dużej Rodziny”

Rodziny wielodzietne objęte Programem posiadają uprawnienia do korzystniejszego od ogólnie obowiązującego dostępu do towarów, usług oraz innych form działalności.

Kartę Dużej Rodziny może otrzymać każdy członek rodziny, w której rodzic, rodzice lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu przynajmniej troje dzieci, czyli:

- ojciec i matka,
- macocha lub ojczym (małżonek jednego z rodziców),
- dzieci.

Kartę mogą dostać także rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka. Od 2019 roku Kartę Dużej Rodziny mogą uzyskać również rodzice, którzy mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci.

Karta jest przyznawana niezależnie od dochodu w rodzinie:

- rodzicom - bezterminowo,
- dzieciom - do ukończenia 18 lat,

- dzieciom, które dalej uczą się w szkole lub studiują - do ukończenia nauki, maksymalnie do ukończenia 25 lat,
- dzieciom niepełnosprawnym - na czas obowiązywania orzeczenia o niepełnosprawności.

W 2023 roku:

- wpłynęły 584 wnioski, tym dla 495 nowych rodzin,
- 26 osobom wydano karty wyłącznie elektroniczne,
- 1059 osobom wydano karty tradycyjne i elektroniczne,
- 19 osobom wydano decyzje odmowne,
- 6 wniosków przekazano wg właściwości.

4.7. Projekt „Centrum Aktywności Seniorów - CAS”

Projekt „Centrum Aktywności Seniorów – CAS” był realizowany w okresie od 01.05.2021 r. do 30.04.2023 r. Finansowany był ze środków EFS w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.

/Opis działalności CAS – str. 21/.

4.8. Projekty „Usługi społeczne na rzecz ograniczenia skutków kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy – gmina Tarnowskie Góry” - cz. I i cz. II

Projekty dofinansowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (Europejski Fundusz Społeczny) dla osi priorytetowej: IX. Włączenie społeczne dla działania: 9.2. Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne dla poddziałania: 9.2.10. Usługi społeczne na rzecz ograniczenia skutków kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy - tryb nadzwyczajny.

Projekty realizowane były w okresie od 01.08.2022 r. do 30.06.2023 r.

Celem głównym projektów była poprawa funkcjonowania ukraińskich rodzin dotkniętych skutkami kryzysu migracyjnego związanego z wojną na terytorium Ukrainy, przebywających na terenie gminy Tarnowskie Góry, poprzez realizację usług z zakresu wsparcia rodziny wynikających z indywidualnych potrzeb z uwzględnieniem specyfiki grupy docelowej.

W obu projektach udział wzięło 37 rodzin ukraińskich, w tym 39 osób dorosłych i 52 dzieci.

Uczestnicy projektów korzystali z:

- indywidualnego poradnictwa psychologicznego;
- indywidualnej terapii psychologicznej;
- grupy wsparcia;
- nauki języka polskiego;
- indywidualnych korepetycji przedmiotowych dla dzieci w wieku szkolnym;
- warsztatów z arteterapii;
- dwóch pikników rodzinnych;

- wyjść na basen;
- wyjazdów krajoznawczych do: „Funzeum” w Gliwicach, Kopalni Guido w Zabrze, ZOO Wrocław „Afrykarium”, Parku Dinozaurów „Jura Park” Krasiejów, "Legendii"-Śląskie Wesołe Miasteczko, Kopalni Soli w Wieliczce, Leśnego Parku Niespodzianek w Ustroniu, Szczyrku (Pętla Szczyrkowska).

4.9. Projekt socjalny „Grupa wsparcia dla osób zaburzonych psychicznie”

Projekt socjalny „Grupa wsparcia dla osób zaburzonych psychicznie” dedykowany jest dla osób chorych i zaburzonych psychicznie będących klientami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach.

Celem głównym projektu jest poprawa funkcjonowania osób chorych i zaburzonych.

Cele szczegółowe:

- poprawa samopoczucia klientów,
- budowanie przestrzeni do rozładowywania pojawiających się napięć,
- podniesienie umiejętności radzenia sobie z negatywnymi emocjami,
- budowa poczucia przynależności społecznej,
- minimalizowanie poczucia alienacji społecznej.

Przewidywane efekty to:

- poprawa funkcjonowania psychicznego osób chorych i zaburzonych psychicznie,
- wzrost umiejętności interpersonalnych,
- wzrost kompetencji społecznych.

W 2023 roku w projekcie brało udział 10 osób.

Spotkania odbywały się raz w tygodniu. Uczestnicy mieli możliwość indywidualnego kontaktu z psychologiem.

Ponadto dla uczestników zorganizowano:

- wycieczkę do zamku w Mosznej,
- projekcje filmów,
- spotkanie wigilijne.

4.10. Projekt socjalny „Szlakiem wiedzy i kultury”

Głównym celem projektu socjalnego „Szlakiem wiedzy i kultury” jest wsparcie działań pomocowych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej podejmowanych wobec mieszkańców Zespołu Mieszkań Chronionych i mieszkańców Sowic poprzez edukację oraz kształtowanie tożsamości społecznej.

Cele szczegółowe projektu socjalnego:

- zaprezentowanie klientom MOPS nowych, atrakcyjnych możliwości spędzania wolnego czasu;
- pozytywny wpływ na współpracę z pracownikiem socjalnym w celu rozwiązania trudnej sytuacji życiowej;
- zwiększenie uczestnictwa w życiu społecznym;

- nabywanie umiejętności społecznych;
- rozwój zainteresowań.

Projekt zakłada działania długoterminowe. Edukacja ma za zadanie umożliwić zdobywanie nowej wiedzy oraz nabywanie umiejętności funkcjonowania według pożądaných społecznie wzorów. Odbywa się poprzez cykliczne uczestnictwo grup mieszkańców ZMCh i Sovic w wydarzeniach kulturalnych, wizytach w miejscach związanych z historią oraz kulturą regionu i kraju. Oddziaływanie edukacji w kierunku zmiany i utrwalania nowych systemów norm i wartości ma w dłuższym okresie czasu wpływ na kształtowanie tożsamości społecznej. Adresatami projektu są dzieci, osoby dorosłe, w tym osoby w wieku emerytalnym.

Tabela 43. Realizacja Projektu w 2023 roku.

Rodzaj działań	Ilość osób
Wycieczka do Wrocławia: zwiedzanie miasta z przewodnikiem, zwiedzanie Panoramy Raławickiej, obiad w restauracji	14
Wycieczka do Planetarium Śląskiego w Chorzowie – projekcja filmów „Słońce nasza gwiazda” oraz „Explore”. Pomiędzy seansami obiad w restauracji na terenie Parku Śląskiego.	14

Opracowanie własne.

4.11. Projekt socjalny „Zadbajmy o tarnogórską przyrodę”

Głównym celem projektu jest zwiększenie poziomu integracji społeczności lokalnej poprzez wspólne działania kształtujące poczucie odpowiedzialności za otaczające środowisko. Projekt adresowany jest w szczególności do mieszkańców Sovic, ale nie wyklucza udziału mieszkańców pozostałych dzielnic Tarnowskich Gór.

Tabela 44. Działania podejmowanie w ramach Projektu w 2023 roku

Rodzaj działań	Ilość osób
Wiosenne porządki wokół ZMCh oraz na placu zabaw	14
Zasadzenie dębu wychodowanego z nasiona pochodz.acego z świerklanieckiego parku	4
Postawienie na działce przynależnej do ZMCh szklarni (od 2024 r. będą prowadzone przez mieszkańców uprawy)	10
Zagospodarowanie terenu na skwerku wokół szklarni: wyrównanie i uporządkowanie terenu, nasadzenia roślin i posianie trawy	10

Opracowanie własne.

4.12. Projekt socjalny „Tarnowskie Góry na przestrzeni lat”

W ramach projektu socjalnego zorganizowano udział części pensjonariuszy Dziennego Domu Pomocy dla Osób Starszych i Samotnych w projekcji filmu o zmianach zachodzących w Tarnowskich Górach. Partnerem przedsięwzięcia była studentka III roku studiów licencjackich Uniwersytetu Śląskiego.

Film przedstawiał historię miasta i zmiany w nim zachodzące z punktu widzenia seniorów.

4.13. Kontynuacja działań projektu socjalnego „Razem Aktywniej”

Projekt realizowany był na przełomie 2020 i 2021 roku. Celem projektu była integracja społeczna mieszkańców Schroniska dla Bezdomnych w Tarnowskich Górach poprzez mobilizowanie ich do aktywnego udziału w życiu społecznym i kulturalnym. W ramach projektu zorganizowano akcję: „Wesoła świąteczna skarpetka”.

W grudniu 2023 roku pracownicy socjalni MOPS zorganizowali IV edycję zbiórki "Wesołej świątecznej skarpetki", w ramach której zebrano 313 par skarpet, 7 szalików, 22 czapek 24 pary rękawiczek, 18 ręczników i 3 koce.

Zebrane dary zostały przekazane w ramach upominku świątecznego mieszkańcom Schroniska dla Bezdomnych.

4.14. Gminny Program Wspierania Rodziny w Tarnowskich Górach na lata 2022-2024

Gminny program wspierania rodziny dla miasta Tarnowskie Góry na lata 2022 - 2024 stanowi kontynuację programu realizowanego w latach 2019 – 2021 i wynika z potrzeby doskonalenia funkcjonowania systemu wspierania rodziny oraz podejmowania działań zmierzających do deinstytucjonalizacji, głównie poprzez wychowywanie dziecka w rodzinie naturalnej.

Głównym celem Programu jest budowanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz rodziny. Program określa cele i zadania ukierunkowane na zapewnienie rodzinom szeroko rozumianego wsparcia. Zakłada interdyscyplinarny charakter pracy na rzecz dziecka i rodziny. Podejmuje również zagadnienia związane z zapewnieniem rodzinom wsparcia asystentów rodziny. Ponadto Program przewiduje wsparcie kobiet w ciąży powikłanej oraz rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi.

Adresatami Programu były tarnogórskie rodziny, a w szczególności:

- rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,
- rodziny wielopokoleniowe,
- rodziny wielodzietne,
- rodziny niepełne,
- rodziny wychowujące dzieci z niepełnosprawnością,
- rodziny z dziećmi wymagającymi opieki w żłobkach i przedszkolach,
- rodziny o niskich dochodach wychowujące dzieci,
- rodziny z dziećmi dotknięte przemocą, uzależnieniami lub innymi trudnościami stanowiącymi zagrożenie rozwoju społeczno – emocjonalnego dzieci.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach wspiera rodziny z dziećmi realizując szereg zadań obejmujących wsparcie materialne i pozamaterialne. Realizując zadania wynikające z Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zatrudnia asystentów rodziny, którzy pomagają rodzinom z dziećmi prawidłowo wypełniać funkcje opiekuńczo-wychowawcze. Gmina ponosi częściowe koszty pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

Tabela 45. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2021 - 2023.

Rodziny		2021	2022	2023	
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta rodziny	Ogółem	81	78	82	
	w tym	zobowiązane przez sąd	34	42	46
		objęte nadzorem kuratora	36	45	49
Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny	do 3 miesięcy	7	9	9	
	od 3 do 12 miesięcy	33	25	21	
	powyżej 1 roku	41	44	52	
Liczba rodzin, z którymi asystent zakończył pracę ze względu na:	osiągnięcie efektów	15	15	11	
	zaprzestanie współpracy rodziny z asystentem	14	15	5	
	brak efektów	13	0	5	

Opracowanie własne.

Tabela 46. Liczba rodzin wychowujących dzieci, w których pojawiły się problemy opiekuńczo-wychowawcze w latach 2021 - 2023.

Wyszczególnienie		Rok		
		2021	2022	2023
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną wychowujących dzieci		310	296	288
Liczba rodzin, w których występuje bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych		257	227	218
w tym	rodziny niepełne	104	89	81
	rodziny wielodzietne	41	31	34
Udział rodzin z problemem opiekuńczo-wychowawczym w ogólnej liczbie rodzin objętych pomocą społeczną		25,64 %	22,79%	26,16%

Opracowanie własne.

Tabela 47. Liczba rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej w latach 2021 – 2023.

Liczba dzieci w rodzinie	Liczba rodzin niepełnych		
	2021	2022	2023
1	50	61	65
2	46	55	48
3	23	17	24
4 i więcej	7	10	6
Razem	126	143	142

Opracowanie własne.

W 2023 roku na terenie gminy było 57 rodzin zastępczych, co stanowi 41,9% rodzin zastępczych w powiecie tarnogórskim. Na dzień 31.12.2023 r. w pieczy zastępczej przebywało 105 dzieci, z czego 19 w instytucjonalnej pieczy zastępczej, natomiast w rodzinnej pieczy zastępczej 86 dzieci. W okresie sprawozdawczym 6 dzieci opuściło pieczę zastępczą.

4.15. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Tarnowskich Górach na lata 2021-2025

Głównym celem Programu jest zwiększenie skuteczności działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej oraz zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Tarnowskie Góry.

W Programie określono cztery podstawowe obszary działań skierowane do różnych grup odbiorców:

- profilaktyka,
- ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,
- oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie,
- podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

W 2023 r. znowelizowano ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Najważniejsze zmiany to:

1. Zmiana terminologii stosowanej w ustawie - pojęcie przemocy w rodzinie zostało zastąpione przemocą domową.
2. Rozszerzenie zakresu podmiotowego m.in. o byłych małżonków lub byłych partnerów, niezależnie od wspólnego zamieszkania.
3. Rozszerzenie katalogu form przemocy domowej o przemoc ekonomiczną i cyberprzemoc.
4. Rozszerzenie zakresu działań wobec osób stosujących przemoc.
5. Zwiększenie ochrony osób doświadczających przemocy poprzez wydawanie przez Policję tzw. nakazów/zakazów.
6. Obowiązek monitorowania sytuacji rodzin po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty” – przez okres 9 miesięcy
7. Powołanie nowego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Tarnowskich Górach. Siedziba Zespołu mieści się w budynku Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach przy ul. Sienkiewicza 8.

Działania określone w Programie realizowane są przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań z zakresu przeciwdziałania przemocy, tj.

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Urząd Miejski,
- Komenda Powiatowa Policji,

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Placówki leczenia odwykowego, w tym Poradnia Leczenia Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia oraz Tarnogórski Ośrodek Terapii Uzależnień, Profilaktyki i Pomocy Psychologicznej,
- Sąd Rejonowy,
- Prokuratura Rejonowa,
- Placówki oświatowe, w tym Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Placówki służby zdrowia,
- Organizacje pozarządowe.

W 2023 roku w Tarnowskich Górach **165** rodzin było objętych procedurą „Niebieskie Karty”, w tym:

- w **105** rodzinach procedura została wszczęta w roku 2023,
- w **65** rodzinach procedura była kontynuowana z lat poprzednich.

W przypadku **5** rodzin procedura „Niebieskie Karty” została wszczęta w latach poprzednich, w 2023 roku została zakończona i w tym samym została wszczęta ponownie.

Najwięcej rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” zamieszkiwało w dzielnicy Śródmieście – 64 rodziny. Zjawisko przemocy domowej odnotowano także licznie w dzielnicy Stare Tarnowice – 21 rodzin i Strzybnica – 18.

W 2023 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej wpłynęły **122** formularze „Niebieska Karta część A”, które dokumentowały wystąpienie przemocy domowej (o jeden więcej niż w roku poprzednim). Spośród wszystkich 122 formularzy „Niebieska Karta część A” procedurę „Niebieskie Karty” wszczęto w 105 rodzinach. Pozostałe 17 formularzy „Niebieska Karta część A” dokumentowały kolejny akt przemocy w rodzinach, w których procedura NK była już w trakcie realizacji.

Tabela 48. Liczba formularzy „Niebieska Karta” z uwzględnieniem podmiotów wszczynających procedurę w latach 2021 - 2023.

Rok	Policja	MOPS	PCPR	Oświata	Ochrona Zdrowia	Ogółem
2021	79	18	1	5	0	103
2022	96	18	1	6	0	121
2023	89	24	1	7	1	122

Opracowanie własne.

W 2023 roku procedurę „Niebieskie Karty” zakończono w **115** rodzinach. W **94** przypadkach powodem zakończenia było ustanie przemocy domowej i uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu dalszego jej stosowania oraz zrealizowanie indywidualnego planu pomocy. W **21** przypadkach zakończenie nastąpiło w związku z rozstrzygnięciem o braku zasadności podejmowania działań.

W 2023 roku odbyło się **509** posiedzeń grup roboczych/diagnostyczno-pomocowych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

Wśród 165 rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w 2023 roku, 43 rodziny, tj. 26% korzystały z różnego rodzaju wsparcia (materialnego i niematerialnego) udzielonego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Była to pomoc w formie zasiłków pieniężnych, pokrycia kosztów wyżywienia dzieci w placówkach oświatowych, zapewnienia schronienia w Zespole Mieszkań Chronionych czy wsparcia asystenta rodziny. Pomocą asystenta rodziny objętych było 16 rodzin, w ZMCh, w tym w mieszkaniu interwencyjnym umieszczono 12 osób z 6 rodzin. Osoby doświadczające przemocy mogły w MOPS korzystać z bezpłatnych porad prawnych oraz pomocy psychologicznej. W 2023 roku prawnik udzielił 62 porad 34 osobom. Wsparciem psychologa objętych było 46 osób.

5. System świadczeń rodzinnych

5.1. Zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłków rodzinnych

W 2023 roku z zasiłków rodzinnych i dodatków skorzystało 2 289 rodzin, w tym 68 UKR.

Zgodnie z Ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (*Dz.U. z 2023 poz. 390 ze zm.*) oraz Ustawą z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (*t.j. Dz.U. z 2024 poz. 246*) w 2023 roku wypłacono **57 030** świadczeń rodzinnych na kwotę **18 465 435,46 zł**.

W 2023 roku w porównaniu z 2022 kwota wypłaconych świadczeń zwiększyła się o 10,4%. Z powyższej kwoty klienci zwrócili 42 642,00 zł, jako nienależnie pobrane świadczenia rodzinne mające wpływ na pomniejszenie wydatków w bieżącym roku.

Tabela 49. Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami wypłacone w 2023 roku

Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (w zł)	Rodzaj świadczenia	
Zasiłki rodzinne z dodatkami	19 727	2 416 161	-	
Zasiłki rodzinne	13 104	1 539 507	95 zł na dziecko w wieku 0-5 r.ż. 124 zł na dziecko w wieku > 5-18 r.ż. 135 zł na dziecko w wieku > 18-24 r.ż.	
Dodatki do zasiłków rodzinnych	6 623	876 654	-	
z tytułu	urodzenia dziecka	38	38 000	1 000 zł
	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	325	126 699	400 zł
	samotnego wychowywania dziecka	906	187 850	193 zł miesięcznie na dziecko, nie więcej niż 386 zł, 273 zł w przypadku dziecka niepełnosprawnego, nie więcej niż 546 zł.
	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	1 524	163 400	90 zł na dziecko do 5 roku życia 110 zł na dziecko > 5 roku życia

	rozpoczęcia roku szkolnego	777	77 700	100 zł na dziecko raz w roku
	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	311	22 515	113 zł - na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której jest szkoła. 69 zł - na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której jest szkoła.
	wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	2 742	260 490	95 zł
	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	187	187 000	1 000 zł
	Świadczenie rodzicielskie	832	764 481	max 1000 zł miesięcznie przez 12 mc.
	Zasilki rodzinne z dodatkami przyznawane na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy	2 677	141 082,46	-

Opracowanie własne.

Tabela 50. Zasilki rodzinne wraz z dodatkami dla obywateli Ukrainy wypłacone z Funduszu Pomocy w 2023 roku

Rodzaj świadczenia		Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (w zł)	Rodzaj świadczenia
Zasilki rodzinne z dodatkami		1 307	150 988	-
Zasilki rodzinne		985	112 698	95 zł na dziecko w wieku 0-5 r.ż. 124 zł na dziecko w wieku > 5-18 r.ż. 135 zł na dziecko w wieku > 18-24 r.ż.
Dodatki do zasiłków rodzinnych		322	38 290	-
z tytułu	urodzenia dziecka	2	2 000	1 000 zł
	samotnego wychowywania dziecka	72	13 394	193 zł miesięcznie na dziecko, nie więcej niż 386 zł, 273 zł w przypadku dziecka niepełnosprawnego, nie więcej niż 546 zł.
	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	52	5 600	90 zł na dziecko do 5 roku życia 110 zł na dziecko > 5 roku życia
	rozpoczęcia roku szkolnego	45	3 534	100 zł na dziecko raz w roku
	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	20	1 908	113 zł - na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła 69 zł - na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła
	wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	131	11 854	95 zł
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka		2	2 000	1 000 zł
Świadczenie rodzicielskie		56	48 493	max 1000 zł miesięcznie przez 12 mc.

Opracowanie własne.

5.2. Świadczenia opiekuńcze

W 2023 roku wypłacono **32 242** świadczenia opiekuńcze na kwotę **14 755 230 zł**, w tym dla obywateli Ukrainy wypłacono 157 świadczeń opiekuńczych na kwotę 115 644 zł.

W porównaniu do 2022 roku liczba wypłaconych świadczeń zwiększyła się o 8,6%, natomiast kwota uległa zwiększeniu o 17,1%

Tabela 51. Świadczenia opiekuńcze wypłacone w 2023 roku

Świadczenia opiekuńcze	Liczba świadczeń	Wysokość świadczenia	Wypłacona kwota świadczeń	Osoba uprawniona
Zasilki pielęgnacyjne	28 576	215,84	6 163 109	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Niepełnosprawne dziecko, ➤ Osoba niepełnosprawna w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, ➤ Osoba, która ukończyła 75 lat, ➤ Osoba niepełnosprawna w wieku powyżej 16 roku życia legitymująca się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności., jeżeli niepełnosprawność powstała do ukończenia 21 r.ż.
Świadczenia pielęgnacyjne	3 479	2 458,00	8 457 877	<p>Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ matce bądź ojcu dziecka, ➤ faktycznemu opiekunowi dziecka, ➤ osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną, ➤ innym osobom, na których - zgodnie z przepisami Kodeksu rodzinnego - ciąży obowiązek alimentacyjny (z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności). Osobom innym niż spokrewnione w pierwszym stopniu z osobą wymagającą opieki przysługuje świadczenie pielęgnacyjne, gdy spełnione są łącznie następujące warunki: <ul style="list-style-type: none"> - rodzice osoby wymagającej opieki nie żyją, zostali pozbawieni praw rodzicielskich lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, - nie ma innych osób spokrewnionych w pierwszym stopniu, są małoletnie lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, - nie ma faktycznego opiekuna dziecka ani osoby będącej rodziną zastępczą spokrewnioną lub legitymują się one orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,

Świadczenia opiekuńcze	Liczba świadczeń	Wysokość świadczenia	Wyplacona kwota świadczeń	Osoba uprawniona
				<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyłącznie rodzicom lub opiekunom dzieci z niepełnosprawnością powstałą do 18 roku życia lub do 25 roku życia - w przypadku gdy dziecko było w trakcie nauki.
Specjalny zasiłek opiekuńczy	8	620,00	4 960	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Każda osoba, na której zgodnie z przepisami Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego ciąży obowiązek alimentacyjny - by go otrzymywać, osoba ta musi zrezygnować z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się: <ul style="list-style-type: none"> - orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności lub - orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego, codziennego współdziałania opiekuna dziecka w procesie leczenia, rehabilitacji i edukacji. ➤ Osobie, której łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 764,00 zł.
Zasiłek dla opiekuna	22	620,00	13 640	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Osoba, której z dniem 01.07.2013 r. wygaszono prawo do świadczeń pielęgnacyjnych. W sprawie zasiłku dla opiekuna organ wszczął postępowanie na wniosek strony, złożony jednak nie później, niż w terminie do 4 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Opracowanie własne.

Tabela 52. Świadczenia opiekuńcze wypłacone dla obywateli Ukrainy z Funduszu Pomocy w 2023 r.

Świadczenia opiekuńcze	Liczba świadczeń	Wysokość świadczenia	Wypłacona kwota świadczeń	Osoba uprawniona
Zasilki pielęgnacyjne	117	215,84	25 253	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Niepełnosprawne dziecko, ➤ Osoba niepełnosprawna w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, ➤ Osoba, która ukończyła 75 lat, ➤ Osoba niepełnosprawna w wieku powyżej 16 roku życia legitymująca się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 r.ż.
Świadczenie pielęgnacyjne	40	2 458,00	90 391	<p>Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ matce bądź ojcu dziecka, ➤ faktycznemu opiekunowi dziecka, ➤ osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną, ➤ innym osobom, na których - zgodnie z przepisami Kodeksu rodzinnego - ciąży obowiązek alimentacyjny (z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności). Osobom innym niż spokrewnione w pierwszym stopniu z osobą wymagającą opieki przysługuje świadczenie pielęgnacyjne, gdy spełnione są łącznie następujące warunki: <ul style="list-style-type: none"> - rodzice osoby wymagającej opieki nie żyją, zostali pozbawieni praw rodzicielskich lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, - nie ma innych osób spokrewnionych w pierwszym stopniu, są małoletnie lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, - nie ma faktycznego opiekuna dziecka ani osoby będącej rodziną zastępczą spokrewnioną lub legitymują się one orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, ➤ wyłącznie rodzicom lub opiekunom dzieci z niepełnosprawnością powstałą do 18 roku życia lub do 25 roku życia - w przypadku gdy dziecko było w trakcie nauki.

Opracowanie własne.

Tabela 53. Dane statystyczne dotyczące świadczeń rodzinnych w 2023 roku

Liczba zarejestrowanych wniosków na wszystkie rodzaje wypłacanych świadczeń		1 972
Liczba wydanych decyzji		3 452
w tym	w sprawie świadczenia rodzicielskiego	95 (w tym 10 UKR)
	decyzji stwierdzających nienależnie pobrane świadczenia	102 (w tym 8 UKR)
Liczba wystosowanych pism		3 077
w tym	do klientów	2 479
	korrespondencja z instytucjami	598
Liczba wydanych zaświadczeń		69
Liczba odwołań przekazanych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego		63
z czego	liczba decyzji utrzymanych w mocy	19
	liczba decyzji uchylonych i przekazanych do ponownego rozpatrzenia	9
	liczba decyzji uchylonych i rozstrzygniętych przez SKO	30

Opracowanie własne.

Tabela 54. Odzyskane świadczenia nienależnie pobrane oraz świadczenia niepodjęte w 2023 r.

Rodzaj świadczenia		Kwota
Zasilki rodzinne		37 753
Dodatki do zasiłków rodzinnych		16 270
w tym z tytułu:	Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	1 831
	Urodzenia dziecka	0
	Samotnego wychowywania dziecka	4 616
	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	2 645
	Rozpoczęcia roku szkolnego	3 159
	Podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	345
	Wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	3 674
Razem zasilki rodzinne z dodatkami		54 023
Zasilki rodzinne z dodatkami ustalone na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy		11 698
Świadczenie rodzicielskie		6 776
Zasilki pielęgnacyjne		47 652
Świadczenia pielęgnacyjne		8 211

c.d. tab. 54

Specjalny zasiłek opiekuńczy	35
Zasiłek dla opiekunów	620
Razem: zasiłki rodzinne z dodatkami i świadczenia opiekuńcze oraz rodzicielskie	129 015
Odzyskane nienależnie pobrane świadczenia podlegające zwrotowi do budżetu państwa, w tym odzyskane ustalone na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy	90 780
Odzyskane nienależnie pobrane świadczenia rodzinne mające wpływ na pomniejszenie wydatków	38 235

Opracowanie własne.

Odzyskane nienależnie pobrane świadczenia rodzinne od obywateli Ukrainy wyniosły 4 407,00 zł.

5.3. Składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne

Osobom, które pobierają świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekunów Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej opłaca składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne.

Tabela 55. Składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne w 2023 roku

Składki społeczne i zdrowotne	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
Składki na ubezpieczenia społeczne	2 398	1 601 486
Składki na ubezpieczenia zdrowotne	1 086	239 615
Razem	3 484	1 841 101

Opracowanie własne.

Tabela 56. Składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne dla obywateli Ukrainy w 2023 roku

Składki społeczne i zdrowotne UKR	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
Składki na ubezpieczenia społeczne	38	24 875
Składki na ubezpieczenia zdrowotne	26	5 752
Razem	64	30 627

Opracowanie własne.

5.4. Świadczenie „Za życiem”

Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” z dnia 4 listopada 2016 r. (*tekst jednolity Dz.U z 2023 poz. 1923*) wprowadziła wypłatę jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Wysokość jednego świadczenia wyniosła 4 000,00 zł.

Tabela 57. Wydatki w zakresie realizacji Ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” w 2023 r.

Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
6	24 000

Opracowanie własne.

5.5. Świadczenie wychowawcze

W 2023 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach realizował wypłatę świadczenia wychowawczego w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (zgodnie z art. 17 ust. 2 Ustawy o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw z dnia 17 września 2021r. (Dz.U. z 2021 r. poz. 1981 ze zm.).

Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Świadczenie wychowawcze przysługuje:

- matce lub ojcu, jeżeli dziecko wspólnie zamieszkuje i pozostaje na utrzymaniu matki lub ojca, z zastrzeżeniem art. 5 ust. 2a Ustawy,
- opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli dziecko wspólnie zamieszkuje i pozostaje na utrzymaniu opiekuna faktycznego,
- opiekunowi prawnemu dziecka, albo
- dyrektorowi domu pomocy społecznej.

Świadczenie w wysokości **500,00 zł** przysługuje na każde dziecko w rodzinie do ukończenia przez dziecko 18 roku życia.

Tabela 58. Świadczenia wychowawcze wypłacone w latach 2016-2023.

Rok	Liczba świadczeń		Liczba osób (dzieci) którym przyznano świadczenie	Kwota świadczeń wypłaconych (pomniejszonych o zwrot nienależnie pobranych świadczeń) (w zł)	
2016 od IV	45 827		5 375	-	15 721 337,67
2017	63 604		6 057	-	31 680 611,26
2018	62 327		5 872	-	31 061 159,62
2019	do VI	31 543	91 622	5 484	15 721 337,67
	od VII	60 079		10 277	29 894 986,30
2020	124 335		10 807	-	61 855 154,43
2021	127 105		11 348	-	63 191 742,90
do V 2022	52 871		10 373	-	26 330 904,00

c.d. tab. 58

VI-XII 2022	228	35	-	112 123,00
2023	151	12	-	74 701,64

Opracowanie własne.

Tabela 59. Dane statystyczne dotyczące realizacji świadczeń wychowawczych w 2023 r.

Liczba zarejestrowanych wniosków		12
Liczba wydanych informacji o przyznaniu świadczenia		2
Liczba decyzji		11
Liczba decyzji odmownych		0
Liczba decyzji stwierdzających nienależnie pobrane świadczenia		1
Liczba odwołań przekazanych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego		2
w tym	liczba decyzji utrzymanych w mocy przez SKO	1
	liczba decyzji uchylonych przez SKO i przekazanych do ponownego rozpatrzenia	1
Liczba wniosków przekazanych do Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego		19
Liczba wystosowanych pism: wzywających do uzupełnienia brakujących dokumentów, informujących o pozostawieniu wniosku bez rozpatrzenia, przekazujących wnioski zgodnie z właściwością miejscową, informujących o przeliczeniu dochodu, stanowiących wnioski o udostępnienie danych osobowych oraz wydanie zaświadczeń		60

Opracowanie własne.

6. Fundusz Alimentacyjny

6.1. Świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego

W 2023 roku wypłacono należne świadczenia **227** rodzinom. Średnia wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego wyniosła **399,96 zł**. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż **500 zł** miesięcznie. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Świadczenia te przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty **1 209,00 zł** (do 30.09.2023 r. kryterium wynosiło **900,00 zł**).

W przypadku gdy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie przekracza ww. wysokość o kwotę nie wyższą niż kwota świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie, świadczenie przysługuje w wysokości różnicy między kwotą świadczenia a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie. W przypadku, gdy wysokość świadczenia jest niższa niż **100,00 zł**, świadczenie to nie przysługuje (zasada „złotówka za złotówkę”).

W stosunku do roku 2022 liczba rodzin, którym ustalono prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego uległa zmniejszeniu o 3,4%.

Tabela 60. Liczba rodzin którym przyznano świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz średnia wysokość świadczenia w 2023 roku.

Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	227
Średnia wysokość świadczenia	399,96 zł
Liczba osób uprawnionych	325
Liczba osób w rodzinach	880

Opracowanie własne.

Tabela 61. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacone w 2023 roku

Świadczenia alimentacyjne	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
Wypłacone świadczenia z funduszu alimentacyjnego z tego na osobę uprawnioną w wieku:	3 245	1 297 889,21
0 – 17 lat	2 794	1 121 661,73
18 – 24 lat	403	163 632,07
25 lat i więcej	48	12.595,41

Opracowanie własne.

W 2023 roku w stosunku do 2022 wypłacona kwota świadczeń alimentacyjnych zmniejszyła się o 5,9%.

W wyniku prowadzonych postępowań w sprawie zwrotu nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego odzyskano kwotę 35 603 zł (w stosunku do 2022r. spadek o 24,68%).

W 2023 r. wydano 592 decyzje administracyjne i postanowienia w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz dot. dłużników alimentacyjnych (w stosunku do 2022 roku wzrost o 4,78%).

6.2. Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych

Sporządzono łącznie **2 426** pism w sprawie prowadzonych postępowań wobec dłużników alimentacyjnych oraz w sprawie osób uprawnionych do otrzymywania świadczeń z funduszu, w tym:

- **1 790** pism dotyczyło postępowań wobec dłużników alimentacyjnych,
- **636** pism dotyczyło postępowań w sprawie przyznanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego

Tabela 62. *Podjęte działania wobec dłużników alimentacyjnych w 2023 r.*

Wyszczególnienie	Liczba podjętych działań, które doprowadziły do ściągłości należności wymienionych w art. 28 ust. 1 pkt 1- 4 ustawy
Przekazanie komornikowi sądowemu informacji mających wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, pochodzących z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego	779
Zobowiązanie dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako osoba bezrobotna albo poszukująca pracy	4
Informowanie Powiatowego Urzędu Pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego	19
Wszczęcie postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	26
Wydanie decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	23
Wydanie decyzji o umorzeniu postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	8
Złożenie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa określone art. 209 § 1 KK	192
Złożenie wniosku o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 §1KK	24
Skierowanie wniosku o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego	9
Zapytanie do Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców	21

Opracowanie własne.

Statystyka:

- Przeprowadzono **57** wywiadów alimentacyjnych oraz odebrano **57** oświadczeń majątkowych. Zebrane informacje zostały skierowane do komorników sądowych prowadzących postępowanie egzekucyjne oraz gmin, które wystąpiły z wnioskami o podjęcie działań.
- W **128** sprawach skierowano wnioski o podjęcie działań wobec dłużników zamieszkujących na terenie innych gmin.
- Sporządzono **23** decyzje dotyczące uznania dłużników alimentacyjnych za uchylających się od zobowiązań alimentacyjnych.
- Sporządzono **446** wezwań, zestawień należności dla dłużników, informacji dotyczących przyznanych świadczeń oraz przeprowadzono dalsze postępowania.
- Skierowano do organów egzekucyjnych **534** wnioski o przyłączenie do egzekucji oraz informacji dotyczących przyznanych świadczeń.
- Otrzymano **89** wniosków od organów właściwych wierzycieli o podjęcie działań wobec dłużników zamieszkałych na terenie gminy. Sporządzono **90** wezwań oraz przeprowadzono dalsze postępowania.
- Na koniec **2023** roku na terenie gminy zarejestrowanych było **574** dłużników alimentacyjnych.
- Od dłużników alimentacyjnych wyegzekwowano kwotę **897 086,77 zł**, którą rozdysponowano na dochody budżetu państwa oraz organu właściwego wierzyciela. W stosunku do 2022 roku nastąpił wzrost kwoty wyegzekwowanej od dłużników alimentacyjnych o 20,56% (152 965,70 zł).

7. System dodatków mieszkaniowych

W 2023 roku z wypłaty dodatku mieszkaniowego skorzystało 778 gospodarstw domowych, w skład których wchodziło 1 979 osób. Osoby te stanowiły 3,43% mieszkańców gminy. Wśród gospodarstw korzystających z wypłat dodatku mieszkaniowego było 26 rodzin ukraińskich (98 osób).

Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem pieniężnym wypłacanym przez gminę, mającym na celu dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. Nie jest świadczeniem uznaniowym, możliwość jego przyznania, a także jego wysokość, uzależnione są od ustawowych przesłanek. Trudna sytuacja finansowa w gospodarstwie domowym oraz sytuacja zdrowotna nie mają wpływu na wysokość przyznanego dodatku. Dodatek mieszkaniowy można otrzymać nawet w sytuacji, gdy występują zaległości czynszowe.

Tabela 63. Realizacja wypłat dodatków mieszkaniowych w poszczególnych typach mieszkań w 2023 roku

Typ mieszkania	Liczba złożonych wniosków	Liczba wypłaconych świadczeń	Kwota świadczeń (w zł)	Średnia kwota wypłaconego świadczenia	Liczba gospodarstw domowych
Komunalne w tym socjalne	437 24	2 550 139	768 064,04 22 630,22	301,20 162,81	285 14
Spółdzielcze	410	2 294	762 031,78	332,18	257
MTBS, prywatne, wspólnoty mieszkaniowe	409	2 370	767 601,92	323,88	236
Razem:	1 256	7 214	2 297 697,74	318,51	778

Opracowanie własne.

W porównaniu do roku poprzedniego liczba gospodarstw korzystających z wypłat dodatku mieszkaniowego wzrosła o 3,87% a liczba wypłaconych świadczeń wzrosła o 3,89%. Wypłacona kwota dodatków mieszkaniowych zwiększyła się o 16,85% a średnia kwota dodatku mieszkaniowego wzrosła o 12,48%.

Tabela 64. Realizacja dodatków mieszkaniowych w 2023 roku

Liczba gospodarstw domowych korzystających z dodatku mieszkaniowego		778
Liczba wydanych decyzji administracyjnych		1 353
w tym	przyznających dodatek mieszkaniowy	1 220
	odmownych	27
	wstrzymujących wypłatę dodatku	58
	wznawiających wypłatę dodatku po uregulowaniu zaległości	24
	zakończających wypłatę dodatku ze względu na utratę tytułu prawnego lub zgon wnioskodawcy	24

Opracowanie własne.

Wśród gospodarstw domowych korzystających z wypłat dodatków mieszkaniowych 299 (38,43%) objętych było pomocą finansową zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

8. Elementy Tarczy Antyinflacyjnej oraz Tarczy Energetycznej

W celu zminimalizowania skutków inflacji od 2022 roku wprowadzano pakiety rozwiązań zwane Rządową Tarczą Antyinflacyjną i Tarczą Energetyczną.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował zadania gminy finansowane z budżetu państwa wynikające z rządowej tarczy antyinflacyjnej i tarczy energetycznej.

Tabela 65. Elementy Rządowej Tarczy Antyinflacyjnej realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2023 r.

Nazwa wsparcia	Liczba wniosków	Liczba wypłaconych świadczeń	Wyplacona kwota
Dodatek osłonowy	1	-	-
Dodatek węglowy	3	612*	1 836 000,00*
Dodatek do innych źródeł ciepła	2	4	9 000,00
Refundacja podatku VAT dla niektórych odbiorców paliw gazowych	291	179	38 873,52
Dodatek elektryczny	157	106*	130 500,00*
*liczba i kwota wypłaconych świadczeń dotyczą wniosków złożonych w 2022 r., a wypłaconych w 2023 r.			2 014 375,52

Realizując powyższe świadczenia wydano:

- 712 informacji i decyzji o przyznaniu świadczeń,
- 1163 decyzji odmownych,
- 98 decyzji o umorzeniu postępowania,
- 56 informacji o pozostawieniu bez rozpatrzenia i rozpoznania,

a także przeprowadzono 294 wywiady środowiskowe.

8.1. Dodatek osłonowy

Zgodnie z Ustawą z dnia 17.12.2021 r. o dodatku osłonowym (*Dz.U. z 2023 r. poz. 759 z późn. zm.*) dodatek osłonowy miał zniwelować rosnące ceny energii, gazu i żywności.

Dodatek przysługiwał gospodarstwom domowym, których średni miesięczny dochód nie przekraczał:

- 2100 zł w gospodarstwie jednoosobowym,
- 1500 zł na osobę w gospodarstwie wieloosobowym.

Wysokość wypłacanego dodatku uzależniona była od liczby osób w gospodarstwie domowym i wynosiła:

- 400/500 zł dla jednoosobowego gospodarstwa domowego,
- 600/750 zł dla 2-3 osobowego,
- 850/1062,50 zł dla 4-5 osobowego,
- 1150/1437,50 zł powyżej 6 osób w gospodarstwie domowym.

W 2023 r. wydano 591 decyzji dotyczących nienależnie pobranych świadczeń.

8.2. Dodatek węglowy

Na mocy Ustawy z dnia 5.08.2022 r. o dodatku węglowym (*tekst jednolity Dz.U. 2023 poz. 1630*) od 17.08.2022r. do 31.12.2022 r. w MOPS przyjmowano wnioski na dodatek węglowy. Wysokość dodatku węglowego wynosiła 3 000 zł.

W 2023 r. wydano 534 informacje i decyzje, pracownicy socjalni przeprowadzili 292 wywiady środowiskowe weryfikujące i sprawdzające dane wskazane we wnioskach.

8.3. Dodatek do innych źródeł ciepła

Zgodnie z Ustawą z dnia 15.09.2022 r. (*Dz.U. 2023 poz. 1772 ze zm.*) o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw, od 21.09.2022 r. do 31.12.2022 r. w MOPS przyjmowano wnioski na ww. dodatek.

Wysokość dodatku wynosiła:

3 000 zł - pelet

2 000 zł - olej opałowy

1 000 zł – drewno kawałkowe

500 zł - skroplony gaz LPG

W 2023 r. wydano 23 informacje i decyzje, przeprowadzono 1 wywiad środowiskowy.

8.4. Refundacja podatku VAT dla niektórych odbiorców paliw gazowych

Refundacja podatku VAT, wprowadzona ustawą z dnia 15.12.2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu (*Dz.U. 2022 poz. 2687ze zm.*), to refundacja kwoty odpowiadającej podatkowi VAT wynikającej z opłaconej faktury dokumentującej dostarczenie paliw gazowych od 1.01.2023 r. do 31.12.2023 r. do odbiorcy paliw gazowych w gospodarstwie domowym.

Aby z takiej refundacji skorzystać należało spełnić poniższe warunki:

- wnioskodawca jest odbiorcą paliw gazowych w gospodarstwie domowym, tj. zgodnie z ustawą – Prawo energetyczne - odbiorcą końcowym dokonującym zakupu paliw gazowych wyłącznie na własny użytek i w celu ich zużycia w gospodarstwie domowym;
- głównym źródłem ogrzewania gospodarstwa domowego wnioskodawcy jest urządzenie grzewcze zasilane paliwami gazowymi, wpisane lub zgłoszone do centralnej ewidencji

emisyjności budynków do 21 grudnia 2022 r. albo po tym dniu, w ciągu 14 dni od daty pierwszego uruchomienia w przypadku nowego źródła ogrzewania;

- wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu nie przekracza:
 - 2 100 zł w gospodarstwie domowym jednoosobowym,
 - 1 500 zł na osobę w gospodarstwie domowym wieloosobowym.

W 2023 roku wydano 249 informacji i decyzji.

8.5. Dodatek elektryczny

Zasady i tryb przyznawania oraz wypłatę dodatków elektrycznych reguluje ustawa z dnia 07.10.2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 r. oraz w 2024 r. w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej

W 2023 r. z wypłaty dodatku elektrycznego skorzystało 106 gospodarstw domowych. Wnioski o wypłatę dodatku elektrycznego były przyjmowane w okresie od 1.12.2022 r. do 1.02.2023 r.

Z wypłat dodatku elektrycznego korzystały gospodarstwa domowe, które spełniały trzy podstawowe warunki:

- główne źródło ogrzewania gospodarstwa domowego było zasilane energią elektryczną,
- główne źródło ogrzewania gospodarstwa domowego zostało zgłoszone lub wpisane do centralnej ewidencji emisyjności budynków,
- wnioskodawca był odbiorcą końcowym dokonującym zakupu energii elektrycznej.

Dodatek elektryczny nie został przyznany w przypadku, gdy:

- gospodarstwo domowe zamieszkiwało pod adresem, w którym była wykorzystywana energia elektryczna pochodząca z mikroinstalacji,
- gospodarstwo domowe zostało objęte pozytywnie rozpatrzonym wnioskiem o wypłatę dodatku węglowego,
- gospodarstwo domowe zostało objęte pozytywnie rozpatrzonym wnioskiem o wypłatę dodatku na inne źródła ciepła.

Kwota dodatku elektrycznego wynosiła:

1 000 zł – gdy zużycie energii elektrycznej w gospodarstwie domowym w 2021 r. wynosiło mniej niż 5MWh,

1 500 zł – gdy zużycie energii elektrycznej w gospodarstwie domowym w 2021 r. wynosiło więcej niż 5MWh.

Tabela 66. Dodatek elektryczny w 2023 roku

Kwota dodatku elektrycznego	Liczba złożonych wniosków	Liczba wypłaconych świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń (w zł)
Kwota podstawowa - 1 000 zł	89	57	57 000

Kwota podwyższona - 1 500 zł	68	49	73 500
Razem:	157	106	130 500

Opracowanie własne.

Zgodnie z ustawą o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej, do kwot wypłaconych świadczeń dolicza się 2% kosztów obsługi. W 2023 roku koszty obsługi wyniosły 2 610,00 zł.

Całkowita kwota wypłaconych dodatków elektrycznych wraz z kosztami obsługi wyniosła 133 110,00 zł.

9. Bilans potrzeb, kierunki działań

1. Aplikowanie o środki w ramach Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji w zakresie włączenia społecznego.
2. Pozyskiwanie środków w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego na rzecz rozwoju usług społecznych skierowanych do osób lub rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej (w tym: organizację usług opiekuńczych, asystenckich, pomocy sąsiedzkiej) oraz usług wspierających integrację rodzin ze środowiskiem lokalnym, prowadzących do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej.
3. Rozwój usług w ośrodkach wsparcia.
4. Zapobieganie umieszczaniu osób w instytucjach całodobowych – rozwój nowych form wsparcia dla seniorów.
5. Przekształcenie mieszkań chronionych w mieszkania treningowe i wspomagane.
6. Aktywizacja społeczności lokalnej poprzez podejmowanie działań o charakterze środowiskowym – realizacja projektów socjalnych.
7. Kontynuacja działań w ramach projektów i programów:
 - Korpus Wsparcia Seniorów,
 - Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024,
 - Posiłek w szkole i domu na lata 2024-2028,
 - Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 Podprogram 2023,
 - Wsparcie osób niepełnosprawnych i ich rodzin w Tarnowskich Górach na lata 2023-2024,
 - Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Tarnowskich Górach na lata 2021-2025,
 - Gminny Program Wspierania Rodziny w Tarnowskich Górach na lata 2022-2024.
8. Wzbogacanie oferty wsparcia dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.
9. Współdziałanie z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz mieszkańców miasta – rozwój interdyscyplinarnej formuły pomocy.
10. Koordynacja i monitoring realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023-2030.
11. Działania na rzecz rozwoju wolontariatu.